kliping

Zbirka medijskih objav

INŽENIRSKA ZBORNICA SLOVENIJE,

za obdobje 3. 6. 2020

Število objav: 15
Internet: 13
Tisk: 2

Spremljane teme:
Inženirska ...: 1
Inženirska ...: 0
Barbara Škraba Flis: 0
Gradbeni zakon: 0
Zakon ... načrtovanju: 0
Zakon ... arhitektih: 0
Gradbena parcela: 0
Evidenca stavbnih ...: 0
Gradbeništvo, graditev: 14
Inženirski dan: 0

kliping

Internet	Naslov	Nemci so takoj zagnali nove javne projekte, v Sloveniji se še valjajo po predalih		
Zaporedna št. 1	Medij	Finance.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Novice; 3. 6. 2020		
	Avtor	Vasilij Krivec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Nemci so takoj zagnali nove javne projekte, v Sloveniji se še valjajo po predalih Več iz teme. Obveščaj me o novih člankih: koronavirus dodaj gradbeništvo dodaj Iztok Polanič dodaj SGP Pomgrad dodaj Rok Cajzek dodaj FINANCE WIKI Vsi ukrepi za boj proti gospodarskim posledicam koronavirusa na enem...			

Tisk	Naslov	Minister Vizjak z zakonom nad birokratske ovire		
Zaporedna št. 2	Medij	Dnevnik, Slovenija	Stran: 3	Površina: 334 cm^2
	Rubrika, Datum	V ospredju; 3. 6. 2020		
	Avtor	Anja Hreščak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...dodal, da bodo rešitve iz interventnega zakona pozneje vpeljali v sistemsko zakonodajo. x Anja Hreščak Stop nelojalni konkurenci Sindikati, ki delujejo v gradbeništvu, so pred dnevi pozdravili zakon za zagon investicij, saj so prepričani, da ta gradbenim podjetjem prinaša več možnosti za sodelovanje pri domačih infrastrukturnih...			

Tisk	Naslov	Začeli gradnjo krožišča		
Zaporedna št. 3	Medij	Gorenjski glas, Slovenija	Stran: 10	Površina: 240 cm^2
	Rubrika, Datum	Gorenjska; 2. 6. 2020		
	Avtor	Mateja Rant		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	Začeli gradnjo krožišča V sklopu del, ki jih izvajajo v okviru projekta povečanja poplavne varnosti na območju Poljan, so sredi maja začeli graditi tudi novo krožišče na mestu sedanjega semaforiziranega križišča. Mateja Rant Poljane - Izbrani izvajalec je v teh dneh začel pripravljalna dela za			

Internet	Naslov	Nekateri že zaposlujejo nazaj		
Zaporedna št. 4	Medij	Gorenjskiglas.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 25. 5. 2020		
	Avtor	Simon Šubic		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...trenutni situaciji lahko izognemo le ob povečanju potrošnje, ki bo spodbudila tudi proizvodnjo. Če torej država ne bo varčevala in bo investirala, spodbujala gradbeništvo, potem bo dela več in gospodarstvo se bo lažje pobralo. To smo lahko spoznali v pretekli krizi, ko se je v Sloveniji do leta 2013 varčevalo na vseh nivojih...			

Internet	Naslov	Gradbeništvo v Sloveniji zaposluje okoli 65 tisoč ljudi		
Zaporedna št. 5	Medij	Mineral-revija.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	ostalo; 2. 6. 2020		
	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Slovensko gradbeništvo je lani ustvarilo okoli sedem milijard evrov prihodkov, predlanskim za milijardo evrov manj. Na vrhuncu, leta 2008, je ta panoga ustvarila 8,4 milijarde...			

kliping

Internet	Naslov	Javne projekte v Sloveniji je nujno potrebno zagnati
Zaporedna št. 6	Medij	Mineral-revija.si, Slovenija
	Rubrika, Datum	ostalo; 2. 6. 2020
	Avtor	Vasilij Krivec
	Teme	Gradbeništvo, graditev
Povzetek	...V Nemčiji so se v prvem letošnjem četrtletju v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2019 naložbe v gradbeništvo povečale za 4,1 odstotka, s čimer so omilili upad BDP, ki je bil 2,2-odstoten. Tekst: Vasilij Krivec, Časnik Finance Slovenski gradbeniki že dolgo poudarjajo,...	

Internet	Naslov	Naj se gradbeništvo kreditira ali počaka na zagon investicij?
Zaporedna št. 7	Medij	Gradbenik.net, Slovenija
	Rubrika, Datum	ostalo; 2. 6. 2020
	Avtor	Unknown
	Teme	Gradbeništvo, graditev
Povzetek	...Gradbeništvo je panoga, ki vedno zažene potrošnjo, če le ne upadejo zasebne in javne investicije, kar povzroči nastanek vrzeli v gradbeništvu. Zaradi posledic, ki so se zgodile v gospodarstvu po razglasitvi pandemije, so mnoge panoge...	

Internet	Naslov	Poslovno sodelovanje - 2. 6. 2020
Zaporedna št. 8	Medij	Podjetniski-portal.si, Slovenija
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020
	Avtor	Unknown
	Teme	Inženirska dejavnost, inženirji
Povzetek	...komercialne partnerje, da bi razširilo svoj trg v tujini in promoviralo svoj inovativni sistem pritrditve. Avstrijski proizvajalec, specializiran za natančno inženirstvo in sistemsko tehniko, išče partnerja za proizvodnjo in podizvajalce....	

Internet	Naslov	Lesarji zadnja leta poslujejo dobro, letošnji izvoz pa bo okrnjen
Zaporedna št. 9	Medij	Ekodezela.si, Slovenija
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020
	Avtor	Andreja Šalamun
	Teme	Gradbeništvo, graditev
Povzetek	...znašal skoraj 1,3 milijarde evrov, letos pa podjetjem sive lase povzročajo predvsem ukrepi zaradi pandemije. Vse pomembnejšo vlogo pa dobiva les tudi v gradbeništvu. V dejavnosti obdelave in predelave lesa je razvoj zelo hiter, saj narašča uporaba lesa pri gradnji stavb in uporaba novih tehnologij gradnje z lesom,...	

Internet	Naslov	Z inovativnostjo premikajo meje trajnostne lesene gradnje
Zaporedna št. 10	Medij	Ekodezela.si, Slovenija
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020
	Avtor	Unknown
	Teme	Gradbeništvo, graditev
Povzetek	...gradnje iz lesenih masivnih križno lepljenih (X-Lam) ploskovnih elementov, kot je denimo CLT (Cross Laminated Timber) sistem. »V sodobnem trajnostnem gradbeništvu CBD svetuje, sodeluje, projektira, konstruira in tudi dobavlja X-Lam CLT konstrukcijo večini podjetij, ki na trgu izvajajo tovrstne objekte na ključ, saj...	

kliping

Internet	Naslov	Lesa imamo na pretek, a ga v gradbeništvu ne izkoriščamo dovolj		
Zaporedna št. 11	Medij	Ekodezela.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020		
	Avtor	Vesna Bizjak		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...pomočjo sodobnih tehnologij in tehnoloških postopkov namreč les postaja vse bolj konkurenčen klasičnim gradbenim materialom. Za bolj dejavno uporabo lesa v gradbeništvu bi morali celovito prenoviti celotno lesnopredelovalno verigo. Na področju javnih zgradb bi lahko večji pospešek gradnji lesenih stavb dal Evropski zeleni...			

Internet	Naslov	Les se zaščiti predvsem s postopki njegove obdelave		
Zaporedna št. 12	Medij	Ekodezela.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020		
	Avtor	Samo Kranjec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...vplivi in škodljivci zagotavlja predvsem s postopki njegove obdelave. Pri samih sredstvih za zaščito pa dobiva pomembno vlogo nanotehnologija. Les se v gradbeništvu vse bolj uveljavlja. Kakšno zaščito potrebuje, da bo lesena gradnja konkurenčna klasični – tako pri leseni gradnji kot pri stavbnemu pohištvu? »Konkurenčnost...			

Internet	Naslov	SilWoodCoat: PREMAZI ZA LES SO LAHKO TUDI ANORGANSKI		
Zaporedna št. 13	Medij	Ekodezela.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020		
	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo Konvencionalni premazi za les z organskimi vezivi imajo omejene potenciale, še posebej na lesenih elementih v gradbeništvu pri uporabi na prostem. Zato s projektom SilWood Coat raziskujemo in razvijamo trajne in ognjeodporne lesne premaze, pri čemer bomo izkoristili prednosti...			

Internet	Naslov	Les je mogoče koristno izrabiti v številnih panogah		
Zaporedna št. 14	Medij	Ekodezela.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 2. 6. 2020		
	Avtor	Samo Kranjec		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	...2 junija, 2020 Samo Kranjec Spekter industrijskih panog, kamor se širi uporaba lesa v različnih oblikah, se nezadržno širi, prednjači pa gradbeništvo. Ker je les mehansko precej odporen, topel in prijeten na dotik, se vedno bolj uporablja za izdelavo izdelkov, kjer človek z njimi prihaja v neposreden...			

Internet	Naslov	Prihodnost gradbeništva je v e4 hišah		
Zaporedna št. 15	Medij	Novice.najdi.si, Slovenija		
	Rubrika, Datum	Ostalo; 3. 6. 2020		
	Avtor	Unknown		
	Teme	Gradbeništvo, graditev		
Povzetek	S tem, ko je letos skoraj nič-energijska gradnja postala obveza vseh novogradenj, se je v ospredje bolj kot kdaj koli prej začelo postavljati modernejše koncepte. Med njimi je tudi koncept e4 gradnje, ki ga je skupaj s partnerji razvilo podjetje Wienerberger, saj izpolnjuje vse zahteve evropske			

Nemci so takoj zagnali nove javne projekte, v Sloveniji se še valjajo po predalih

FINANCE WIKI

Vsi ukrepi za boj proti gospodarskim posledicam koronavirusa na enem mestu. Vstopite v Finance Wiki:

- **Začasno čakanje na delo doma in povračilo nadomestila plač**

Zbirke pomoči sproti posodabljamo.

Čas branja: 4 min

0

02.06.2020 06:00 Dopolnjeno: 03.06.2020 06:00

VASILIJ KRIVEC

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Foto: Shutterstock

Več iz teme:

koronavirus > | gradbeništvo > | Iztok Polanič > | SGP Pomgrad > | Rok Cajzek > | GIC Gradnje > | Družba za avtoceste v... >

V Nemčiji so se v prvem letošnjem četrtletju v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2019 naložbe v gradbeništvo povečale za 4,1 odstotka, s čimer so omilili upad BDP, ki je bil 2,2-odstoten.

Slovenski gradbeniki že dolgo poudarjajo, da so bile dobro načrtovane infrastrukturne investicije vedno orodje makroekonomskih politik držav za izhod iz ekonomskih kriz. Tako bi lahko postopoma nastalo tudi nadgrajeno in tako želeno zlato investicijsko

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

pravilo, o katerem se v Sloveniji rado govori, vendar v praksi še ni zaživelo. S proticikličnim delovanjem, pri čemer bi v časih visoke konjunkture država izvajala manj javnih gradbenih projektov, v obdobju krčenja gospodarskih aktivnosti pa bi jih okrepila, bi lahko glede na tuje izkušnje vsaj nekoliko izboljšati gospodarsko sliko v državi. Prav tako pa bi se s tem zagotavljali ugodni pogoji za delovanje gradbeništva, ki je zelo pomembna panoga v vsaki razviti državi.

Premalo pripravljenih javnih gradbenih projektov

Zato je umestno vprašanje, kako slovenski gradbinci komentirajo nemške aktivnosti in kaj bi se lahko iz tega naučila slovenska vlada. **Iztok Polanič**, predsednik uprave **Pomgrada**, meni, da se je trenutna vlada problema lotila angažirano in dokaj celostno. Med pozitivne ukrepe tako Polanič uvršča interventni zakon o možnosti izločitve tujcev iz večjih infrastrukturnih projektov in omejitev vpliva nevladnih organizacij na izdajanje gradbenih dovoljenj. »Končno je prišel čas, da se to področje uredi skladno s primerljivo ureditvijo in prakso iz drugih evropskih držav,« pravi.

Vendar imajo pristojne direkcije in državna podjetja malo projektov s pridobljenim gradbenim dovoljenjem. In prav tukaj v Pomgradu vidijo bistveno razliko med Slovenijo in državami z razvitimi gospodarstvi, kjer se lahko gradnja pripravljenih projektov začne bistveno prej kot pri nas.

Katastrofe iz leta 2009 verjetno ne bo

Dr. **Rok Cajzek**, vodja projektov v podjetju **GIC Gradnje**, pravi, da so na prilagajanje javnih gradbenih projektov opozarjali že ob zadnji finančni krizi, saj so bile posledice zaradi velikega upada gospodarskih aktivnosti in seveda tudi gradbenih del leta 2009 za slovensko gradbeništvo katastrofalne. Scenarij krize gradbeništva v Sloveniji iz prejšnjega desetletja se po njegovem mnenju ne more ponoviti, saj sta kondicija in organiziranost gradbeništva danes bistveno boljši, kot sta bili takrat. Gradbena podjetja

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

so manj zadolžena, imajo urejeno lastniško sestavo in bistveno bolj urejene povezave z bankami.

Kljub temu pa bi morali na ravni države pripraviti stabilno in dolgoročno financiranje javnih gradbenih projektov. Med epidemijo je bilo po Cajzkovih opažanjih bistveno več rečeno kot storjeno, kar je logična posledica razmer in bo zagotovo vodilo v zmanjšanje povpraševanja ter vplivalo na posle slovenskega gradbeništva in gradbene industrije.

Ena izmed rešitev so obsežne obnove

Je pa trenutna kriza prinesla na površje vse težave panoge, ki jih Sloveniji zaradi premajhne politične volje v zadnjih 15 do 20 letih ni uspelo rešiti. Gre predvsem za paritetne sklade po vzoru iz tujine, večjo aktivnost inšpekcijskih služb, sivo ekonomijo, neupoštevanje načela ekonomsko najugodnejše cene na javnih razpisih in še marsikaj. Polanič opozarja tudi na drugi val, ko se bodo posledice krize še močneje pokazale. Poudarja, da bodo morala večja infrastrukturna podjetja, kot je denimo **Dars**, postati motor slovenskega gospodarstva ter zagnati projekte za obnovo in vzdrževanje osnovne infrastrukture, ki praviloma ne potrebujejo gradbenih dovoljenj in zamudnih postopkov. »Projekti, kot sta Karavanke in tretja razvojna os, ne bodo dosegli želenih makroekonomskih učinkov, če jih bodo izvajala tuja gradbena podjetja,« dodaja Polanič, ki opozarja na premalo evropske solidarnosti.

Parola »kupujmo domače« tokrat tudi v gradbeništvu dobiva nov pomen. Seveda ob upoštevanju načela ekonomsko najugodnejše cene. V tujini se tega dobro zavedajo, kar bi nam v Sloveniji moralo biti za vzor, saj imamo v slovenskem gradbeništvu dovolj gradbenih šampionov, na katere bi se lahko naslonila država ter na njih gradila oživitev gospodarstva in gradbenega sektorja. Ključno vlogo pri tem imajo gradbeni sektor in njegove zmogljivosti ter eksterni učinki še na druge panoge.

Hujše posledice nas čakajo prihodnje leto

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

V Pomgradu in GIC Gradnjah, s katerimi smo bili v stiku, seveda občutijo posledice koronakrize. Bolj kot trenutne razmere, pri čemer so zaprli nekaj gradbišč in spremenili delovne procese, pa predsednika uprave Pomgrada **Iztoka Polaniča in vodjo projektov v GIC Gradnjah dr. Roka Cajzka skrbi zelo negotova prihodnost.**

Kako koronakriza vpliva na vaše poslovanje?

Foto: Jernej Lasič

Iztok Polanič, Pomgrad: »Pred nami so nepredvidljivi časi, odločamo se na podlagi trenutnih dejstev, jutri bo lahko povsem drugače.«

Iztok Polanič: »Upadanje povpraševanja in vpliv na poslovanje smo v našem podjetju prvič občutili že pred meseci, ko se je virus začel širiti iz Kitajske. Na Pomgradovih gradbiščih so med koronakrizo dela sicer potekala, vendar z manjšo intenzivnostjo,

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

predvsem zaradi ukrepov za zaščito ljudi. Nekateri naročniki pa so tudi ustavili izvajanje del.«

Rok Cajzek: »Ob razglasitvi epidemije smo del proizvodnje ustavili in za določeno obdobje zaprli le dve gradbišči. Druga gradbišča so s predpisanimi omejitvami delovala. V začetku je bilo premalo natančnih navodil in zaščitne opreme, vendar smo to hitro uredili, tako da so lahko delavci, poslovni partnerji in naročniki varno delali. Vsi ukrepi pa so zelo spremenili organizacijo dela in delovne procese.«

Kako bo koronakriza po prvih ocenah vplivala na vaš letošnji poslovni rezultat in kakšne ukrepe ste ali boste zaradi tega sprejeli?

Iztok Polanič: »Težko in nehvaležno je napovedati, kakšno bo to leto, gotovo pa je, da posledice že čutimo. Prav tako opažamo, da se mala in srednja podjetja ne odločajo za zagon svojih projektov, saj ne vedo, ali bodo dobila obljubljena evropska sredstva, prav tako vlada velika negotovost na slovenskem in evropskem trgu. Pred nami je izredno nepredvidljiv čas in se odločamo na podlagi dejstev, ki so nam trenutno na voljo. Jutri bo lahko povsem drugače.«

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Foto: Jure Makovec

Dr. Rok Cajzek, GIC Gradnje: »Letos izpolnjujemo poslovne načrte, prihodnje leto bodo posledice v gradbeništvu večje.«

Rok Cajzek: »Zaradi načina delovanja panoge in njenega faznega zamika med sklenitvijo in izvedbo projektov bo letošnje poslovno leto v naši družbi dobro, brez večjih posledic. Sledimo tudi vsem postavljenim planom in jih v večini izpolnjujemo. Prihodnje leto pa bodo posledice tudi v gradbeništvu najverjetneje večje.«

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Dnevnik

Država: Slovenija

Stran: 3

Površina: 334 cm^2

03.06.2020
Sreda

Kazalo

1 / 1

INFRASTRUKTURA / DRŽAVNE INVESTICIJE

Minister Vizjak z zakonom nad birokratske ovire

Nadaljevanje s strani 1

»Gospodarstvo poleg dosedanjih ukrepov nujno potrebuje pospešen zagon investicijskega cikla, ki bo poleg gradbenega sektorja angažiral tudi ostale storitvene dejavnosti. S hitrim in učinkovitim ukrepanjem se bodo omilile posledice epidemije na gospodarstvo,« so razloge za sprejetje interventnega zakona (in posledično seznama investicij) strnili na okoljskem ministrstvu. Državna sekretarka na okoljskem ministrstvu **Metka Gorišek** je pojasnila, da omenjeni zakon odpravlja predvsem birokratske omejitve, saj je analiza ministrstva pokazala, da so nekatere vloge pri njih že blizu deset let. »Največji problem je bil pri okoljevarstvenih soglasjih, pri integralnih in gradbenih dovoljenjih ter tudi pri državnih prostorskih načrtih,« je naštela.

Vizjak zatrjuje, da zakon, ki so ga poslanci sprejeli minuli teden, zagotavlja usklajeno delovanje državnih organov, dodatno bo za to skrbela koordinacijska skupina. Ta sicer ne bo vodila postopkov ali pisala mnenj, za to so pristojni upravni organi, temveč bo usklajevala »sočasnost izvajanja postopkov, saj se pogosto v posameznih postopkih pojavijo enake težave«, je razvidno iz razlage zakona. »Ne gre za poenostavitev ali drugačne odločevalske postopke, temveč le za koordinirano in učinkovito delovanje in koordinacijo sočasnosti posameznih postopkov, povezanih z isto investicijo. Izogniti se želimo pridobivanju iste dokumentacije večkrat zapored,« je pred časom pojasnil Vizjak.

Če bo neki organ moral sočasno odločati o več pomembnih investicijah, bo imel prednost tisti projekt, ki je financiran z zasebnim kapitalom, sledili bodo projekti, financirani iz razvojnih skladov in drugih mednarodnih virov, in projekti, ki so financirani iz (občinskega ali državnega) proračuna. »Tako bodo stroji začeli brneti že poleti,« je še poudaril Vizjak in dodal, da bodo rešitve iz interventnega zakona pozneje vpeljali v sistemsko zakonodajo. ×

Anja Hreščak

Stop nelojalni konkurenci

Sindikati, ki delujejo v gradbeništvu, so pred dnevi pozdravili zakon za zagon investicij, saj so prepričani, da ta gradbenim podjetjem prinaša več možnosti za sodelovanje pri domačih infrastrukturnih podjetjih, delavcem boljši položaj, obenem pa izloča nepošteno konkurenco. Zakon namreč uvaja uporabo smernic evropske komisije o udeležbi ponudnikov in blaga tretje države na trgu javnih naročil EU. To pomeni, da dovoljuje izločitev ponudnikov iz Turčije in Kitajske, ki predvsem zaradi nižjih plač za delavce pomenijo nelojalno konkurenco domačim gradbincem. Po evropskih smernicah javnim investitorjem odslej na razpise ne bo treba vabiti ponudnikov iz tretjih držav, ki niso podpisnice sporazumov z EU, v katerih je zapovedano upoštevanje okoljskih, delavskih in drugih standardov. Vsi gradbeni izvajalci in podizvajalci v gradbeništvu bodo zavezani tudi k spoštovanju kolektivne pogodbe gradbenih dejavnosti.

500 mio. €

JE VREDNOST vseh projektov, ki so se prebili na seznam pomembnih državnih investicij.

Na seznamu pomembnih državnih naložb je več cestnih projektov, med drugim razširitev avtoceste Koseze–Kozarje v šestpasovnico. Luka Cjuha DOKUMENTACIJA DNEVNIKA

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Gorenjski glas

Država: Slovenija

Stran: 10

Površina: 240 cm^2

02.06.2020
Torek

Kazalo

1 / 1

Začeli gradnjo krožišča

V sklopu del, ki jih izvajajo v okviru projekta povečanja poplavne varnosti na območju Poljan, so sredi maja začeli graditi tudi novo krožišče na mestu sedanjega semaforiziranega križišča.

MATEJA RANT

Poljane – Izbrani izvajalec je v teh dneh začel pripravljalna dela za gradnjo krožišča v Poljanah. Če bo šlo vse po načrtih, bodo dela končali še pred koncem leta, so pojasnili na Občini Gorenja vas - Poljane.

Za gradnjo krožišča v Poljanah so na občini že septembra 2018 podpisali sporazum o sofinanciranju z direkcijo za infrastrukturo. Na podlagi tega je direkcija lani jeseni objavila javno naročilo za izbiro izvajalca del. Najugodnejšo ponudbo v višini slabih 268 tisoč evrov je ponudilo podjetje GGD Kranj, so pojasnili na občini in dodali, da bo občina prispevala 73 tisoč evrov za prestavitve komunalnih vodov in gradnjo pločnikov. »Izvajalec mora v skladu s pogodbo krožišče zgraditi v roku pol leta od uvedbe v delo, ki je bila sredi maja.« Novo krožišče se navezuje na prav tako novozgrajeni most čez Soro, pri katerem ta čas pospešeno gradijo mostne opornike, so še pojasnili na občini. »Oba projekta sta medsebojno usklajena, saj so intenzivna usklajevanja obeh projektantskih ekip potekala že v fazi razvoja projektov, kjer so sodelovali tudi vsi upravljavci komunalnih vodov, ki potekajo preko območja novega predvidenega krožišča.«

V Poljanah bodo začeli graditi tudi novo krožišče. / Foto: Gorazd Kavči

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Drago Perc, direktor kranjske območne službe Zavoda RS za zaposlovanje

Nekateri že zaposlujejo nazaj

Besedilo: Simon Šubic
Kategorija: Gospodarstvo / ponedeljek, 25. maj 2020 / 13:50

Število brezposelnih oseb se je na Gorenjskem v primerjavi z lanskim aprilom povečalo za 37,3 odstotka, v Sloveniji za pol manj. Gorenjski delodajalci hitro odpuščajo, a tudi hitro zaposlujejo nazaj, pravi Drago Perc, direktor Zavoda RS za zaposlovanje, Območne enote Kranj.

»Skokovitemu porastu brezposelnosti se v trenutni situaciji lahko izognemo le

Kranj – Na Gorenjskem se je v času epidemije novega koronavirusa število brezposelnih oseb povzpelo na 6228, kar je za 37,3 odstotka več kot pred letom dni. V vsej Sloveniji se je medtem brezposelnost v primerjavi z lanskim aprilom povečala za 19,2 odstotka. Za razlago, zakaj obstaja tako velik razkorak med brezposelnostjo na Gorenjskem in v ostalih regijah, smo zaprosili Draga Perca, direktorja kranjske območne službe Zavoda RS za zaposlovanje.

Zakaj se je število brezposelnih med epidemijo covida-19 najbolj povečalo ravno na Gorenjskem?

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

ob povečanju potrošnje, ki bo spodbudila tudi proizvodnjo. Če torej država ne bo varčevala in bo investirala, spodbujala gradbeništvo, potem bo dela več in gospodarstvo se bo lažje pobralo. To smo lahko spoznali v pretekli krizi, ko se je v Sloveniji do leta 2013 varčevalo na vseh nivojih in je brezposelnost naraščala. Ko je varčevanje popustilo, se je takoj začela zmanjševati tudi brezposelnost.«

Ko pride kriza, se ta dejansko na Gorenjskem hitro pozna v obliki brezposelnosti, ki se zviša precej bolj kot v ostalih delih Slovenije. Moje osebno mnenje je, da so gorenjski delodajalci precej fleksibilni glede zaposlovanja, da hitro odpuščajo, a po koncu krize tudi precej hitro zaposlujejo nazaj. Posledica tega je tudi dejstvo, da imamo najnižjo stopnjo registrirane brezposelnosti v Sloveniji. Če je trg delovne sile zelo fleksibilen, je pozitivno. Vsaj pri nas, na Gorenjskem, je to dobro vidno.

Kateri delavci so do zdaj izgubljali zaposlitev – agencijski ali redno zaposleni?

V tem letu je največ oseb izgubilo zaposlitev zaradi izteka pogodbe o zaposlitvi za določen čas, in sicer 1545 oseb. Sledijo pa trajno presežni delavci, ki so ostali brez zaposlitve predvsem zaradi posledic krize koronavirusa. V tem letu se je s tem razlogom na Območni službi Kranj prijavilo 1245 oseb. Najbolj na udaru sta bila turizem in gostinstvo, še vedno pa velja, da velika podjetja niso odpuščala in so se raje posluževala interventnih ukrepov, kot je subvencioniranje čakanja na delo. Večinoma pri velikih delodajalcih ne prihaja do odpuščanj zaradi bojazni, da bodo podjetja kasneje imela težave pri vnovičnem iskanju ustreznega kadra. Manjša podjetja so na drugi strani bolj pogosto odpuščala iz poslovnih razlogov, a zdaj tudi že zaposlujejo nazaj.

Koliko odpuščanj je napovedanih v naslednjih mesecih? Nam grozi podobna stopnja brezposelnosti kot v prejšnji krizi?

Na vrhuncu prejšnje krize leta 2013 je bilo na Gorenjskem brezposelnih približno 9500 oseb, zdaj imamo okoli 6500 brezposelnih oseb. Do konca leta sicer pričakujemo še nadaljnji porast brezposelnosti, vendar pa najave množičnih odpuščanj v večjih podjetjih za zdaj nimamo. Imamo nekaj najav za manjša odpuščanja do trideset oseb.

Kaj pa na drugi strani – koliko je trenutno na voljo prostih delovnih mest?

Število objavljenih prostih delovnih mest trenutno narašča. Tu gre predvsem za delodajalce v gostinstvu, ki so v krizi odpuščali in zdaj zaposlujejo nazaj, nekateri pa tudi še dodatno zaposlujejo. Precej povpraševanja po delavcih je pri prevoznikih blaga. Ob tem moram opozoriti, da nekateri delodajalci, zlasti manjši, niti ne poznajo zakonske obveznosti, da morajo prosto delovno mesto za nedoločen čas objaviti. Objavo lahko zagotovijo v svojih prostorih, sredstvih javnega obveščanja ali pa jo brezplačno zagotovijo preko Zavoda. Tega sedaj nekateri ne počnejo, temveč enostavno kličejo odpuščene delavce nazaj na delo. Seveda si želimo, da se brezposelne osebe čim prej spet zaposlijo, vendar pa morajo tudi delodajalci upoštevati delovno-pravno zakonodajo. Trenutno imamo sicer objavljenih 129 prostih delovnih mest, v tem mesecu pa se je zaradi zaposlitve iz naših evidenc odjavilo 189 brezposelnih oseb. Tako lahko ocenjujemo, da je trenutno na Gorenjskem na voljo dvakrat toliko delovnih mest, kot so jih delodajalci prijavili na zavodu.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Koliko gorenjskih podjetij pa je doslej izkoristilo subvencioniranje čakanja na delo?

Ta ukrep po odloku vlade izvaja Zavod RS za zaposlovanje za celotno Slovenijo, podatkov pa ne spremljamo po regijah, ker vloge rešujejo naše območne službe naključno ne glede na sedež podjetja. Za celo državo lahko povemo, da smo do sredine maja prejeli okoli 44.400 vlog delodajalcev za skoraj 260 tisoč zaposlenih. Rešili smo 41.500 vlog, okoli 3500 je bilo odstopov delodajalcev od vlog, v glavnem zaradi podvojenosti. Negativno rešenih vlog je bilo okoli 4100, kar precej jih je bilo zavrnjenih, ker delodajalci niso izpolnjevali pogojev, saj niso imeli poravnanih vseh obveznosti do finančne uprave za zadnjih pet let. Med večjimi gorenjskimi delodajalci, ki so prejeli nadomestila za plače zaradi čakanja na delo ali zaradi odsotnosti iz višje sile, lahko omenim LTH Castings, Goodyear Dunlop Sava Tires, Merkur trgovino, SIJ Acroni ...

Zgornje številke kažejo, da ste morali v kratkem času rešiti zelo veliko število vlog …

Tako je. V tem obdobju smo morali zelo okrepiti zlasti zavodski kontaktni center, v katerem običajno dela enajst sodelavcev, zdaj pa jih je v njem delalo več kot trideset. Telefonske linije so nam enostavno pregorevale, zato nismo utegnili odgovoriti na vse klice. Za nas je bilo bolj pomembno, da smo izvajali ukrep čakanja na delo in izdajali odločbe za primer brezposelnosti, kot da bi odgovarjali le na klice. V tem trenutku smo na naši območni službi vsi prisotni na delu. Nekateri so zadolženi za interventne ukrepe, drugi del pa je zadolžen za naše redne naloge. Sicer imamo zdaj spremenjen način dela, saj ne vabimo strank k nam, ampak z njimi kontaktiramo po telefonu in na ta način opravljamo tudi zaposlitvene načrte.

Kdaj bo kranjski urad za delo spet odprt za stranke?

Ta trenutek v prvi vrsti stranke prosimo za potrpežljivost pri klicanju. Sicer skušamo odgovarjati na čim več klicev, tudi vračamo jih, a klicev je za zdaj še vedno bistveno preveč. Če se le da, naj zato stranke raje uporabljajo elektronske poti, če pa je klic na Zavod nujen, naj vztrajajo pri čakanju na prostega sodelavca ali poskusijo poklicati večkrat. Veliko informacij, tako o prijavi v evidenco, finančnih spodbudah in tudi pomembnih obvestilih, najdejo na naši spletni strani www.ess.gov.si. Stranke naj se prijavijo na našem portalu, enako velja za delodajalce, saj nam s tem olajšajo delo ter poskrbijo tudi za naše in svoje zdravje. Tudi po ponovnem odprtju naših uradov za delo še naprej priporočam, da z nami čim več kontaktirajo po elektronski poti. Za nujne zadeve pa naj se stranka predhodno najavi, da ji določimo termin obiska na uradu. Okviren datum, ko bi samo za prijavo in naročene stranke odprli vrata, je 1. junij.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Gradbeništvo v Sloveniji zaposluje okoli 65 tisoč ljudi

02.06.2020 | 09:27

Slovensko gradbeništvo je lani ustvarilo okoli sedem milijard evrov prihodkov, predlanskim za milijardo evrov manj.

Na vrhuncu, leta 2008, je ta panoga ustvarila 8,4 milijarde evrov prihodkov. Zaposluje okoli 65 tisoč ljudi, pri čemer je marca letos povprečna bruto plača znašala 1.280 evrov, povprečna neto

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

plača pa je bila 846 evrov. Povprečna plača je bila marca letos v Sloveniji 1.760, neto pa 1.150 evrov.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Javne projekte v Sloveniji je nujno potrebno zagnati

02.06.2020 | 09:35

V Nemčiji so se v prvem letošnjem četrtletju v primerjavi z zadnjim četrtletjem 2019 naložbe v gradbeništvo povečale za 4,1 odstotka, s čimer so omilili upad BDP, ki je bil 2,2-odstoten.

Tekst: Vasilij Krivec, Časnik Finance

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Slovenski gradbeniki že dolgo poudarjajo, da so bile dobro načrtovane infrastrukturne investicije vedno orodje makroekonomskih politik držav za izhod iz ekonomskih kriz. Tako bi lahko postopoma nastalo tudi nadgrajeno in tako želeno zlato investicijsko pravilo, o katerem se v Sloveniji rado govori, vendar v praksi še ni zaživelo. S proticikličnim delovanjem, pri čemer bi v časih visoke konjunkture država izvajala manj javnih gradbenih projektov, v obdobju krčenja gospodarskih aktivnosti pa bi jih okrepila, bi lahko glede na tuje izkušnje vsaj nekoliko izboljšati gospodarsko sliko v državi. Prav tako pa bi se s tem zagotavljali ugodni pogoji za delovanje gradbeništva, ki je zelo pomembna panoga v vsaki razviti državi.

Premalo pripravljenih javnih gradbenih projektov

Zato je umestno vprašanje, kako slovenski gradbinci komentirajo nemške aktivnosti in kaj bi se lahko iz tega naučila slovenska vlada. Iztok Polanič, predsednik uprave Pomgrada, meni, da se je trenutna vlada problema lotila angažirano in dokaj celostno. Med pozitivne ukrepe tako Polanič uvršča interventni zakon o možnosti izločitve tujcev iz večjih infrastrukturnih projektov in omejitev vpliva nevladnih organizacij na izdajanje gradbenih dovoljenj. »Končno je prišel čas, da se to področje uredi skladno

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

s primerljivo ureditvijo in prakso iz drugih evropskih držav,« pravi.

Vendar imajo pristojne direkcije in državna podjetja malo projektov s pridobljenim gradbenim dovoljenjem. In prav tukaj v Pomgradu vidijo bistveno razliko med Slovenijo in državami z razvitimi gospodarstvi, kjer se lahko gradnja pripravljenih projektov začne bistveno prej kot pri nas.

Tako slabo kot je bilo 2009 verjetno ne bo

Dr. Rok Cajzek, vodja projektov v podjetju GIC Gradnje, pravi, da so na prilagajanje javnih gradbenih projektov opozarjali že ob zadnji finančni krizi, saj so bile posledice zaradi velikega upada gospodarskih aktivnosti in seveda tudi gradbenih del leta 2009 za slovensko gradbeništvo katastrofalne. Scenarij krize gradbeništva v Sloveniji iz prejšnjega desetletja se po njegovem mnenju ne more ponoviti, saj sta kondicija in organiziranost gradbeništva danes bistveno boljši, kot sta bili takrat. Gradbena podjetja so manj zadolžena, imajo urejeno lastniško sestavo in bistveno bolj urejene povezave z bankami.

Kljub temu pa bi morali na ravni države pripraviti stabilno in dolgoročno financiranje javnih gradbenih projektov. Med epidemijo je bilo po Cajzkovih opažanjih bistveno več rečeno kot

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

storjeno, kar je logična posledica razmer in bo zagotovo vodilo v zmanjšanje povpraševanja ter vplivalo na posle slovenskega gradbeništva in gradbene industrije.

Ena izmed rešitev so obsežne obnove

Trenutna kriza je prinesla na površje vse težave panoge, ki jih Sloveniji zaradi premajhne volje države v zadnjih 15 do 20 letih ni uspelo rešiti. Gre predvsem za paritetne sklade po vzoru iz tujine, večjo aktivnost inšpekcijskih služb, sivo ekonomijo, neupoštevanje načela ekonomsko najugodnejše cene na javnih razpisih in še marsikaj. Polanič opozarja tudi na drugi val, ko se bodo posledice krize še močneje pokazale. Poudarja, da bodo morala večja infrastrukturna podjetja, kot je denimo Dars, postati motor slovenskega gospodarstva ter zagnati projekte za obnovo in vzdrževanje osnovne infrastrukture, ki praviloma ne potrebujejo gradbenih dovoljenj in zamudnih postopkov. »Projekti, kot sta Karavanke in tretja razvojna os, ne bodo dosegli želenih makroekonomskih učinkov, če jih bodo izvajala tuja gradbena podjetja,« dodaja Polanič, ki opozarja na premalo evropske solidarnosti.

Slogan »kupujmo domače« tokrat tudi v gradbeništvu dobiva nov pomen. Seveda ob upoštevanju načela ekonomsko najugodnejše cene. V tujini se tega dobro zavedajo, kar bi nam v

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Sloveniji moralo biti za vzor, saj imamo v slovenskem gradbeništvu dovolj gradbenih šampionov, na katere bi se lahko naslonila država ter na njih gradila oživitev gospodarstva in gradbenega sektorja. Ključno vlogo pri tem imajo gradbeni sektor in njegove zmogljivosti ter eksterni učinki še na druge panoge.

Hujše posledice nas čakajo prihodnje leto

V Pomgradu in GIC Gradnjah, seveda občutijo posledice koronakrize. Bolj kot trenutne razmere, pri čemer so zaprli nekaj gradbišč in spremenili delovne procese, pa predsednika uprave Pomgrada Iztoka Polaniča in vodjo projektov v GIC Gradnjah dr. Roka Cajzka skrbi zelo negotova prihodnost.

Kako koronakriza vpliva na vaše poslovanje?

Iztok Polanič: »Upadanje povpraševanja in vpliv na poslovanje smo v našem podjetju prvič občutili že pred meseci, ko se je virus začel širiti iz Kitajske. Na Pomgradovih gradbiščih so med koronakrizo dela sicer potekala, vendar z manjšo intenzivnostjo, predvsem zaradi ukrepov za zaščito ljudi. Nekateri naročniki pa so tudi ustavili izvajanje del.«

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Rok Cajzek: »Ob razglasitvi epidemije smo del proizvodnje ustavili in za določeno obdobje zaprli le dve gradbišči. Druga gradbišča so s predpisanimi omejitvami delovala. V začetku je bilo premalo natančnih navodil in zaščitne opreme, vendar smo to hitro uredili, tako da so lahko delavci, poslovni partnerji in naročniki varno delali. Vsi ukrepi pa so zelo spremenili organizacijo dela in delovne procese.«

Kako bo koronakriza po prvih ocenah vplivala na vaš letošnji poslovni rezultat in kakšne ukrepe ste ali boste zaradi tega sprejeli?

Iztok Polanič: »Težko in nehvaležno je napovedati, kakšno bo to leto, gotovo pa je, da posledice že čutimo. Prav tako opažamo, da se mala in srednja podjetja ne odločajo za zagon svojih projektov, saj ne vedo, ali bodo dobila obljubljena evropska sredstva, prav tako vlada velika negotovost na slovenskem in evropskem trgu. Pred nami je izredno nepredvidljiv čas in se odločamo na podlagi dejstev, ki so nam trenutno na voljo. Jutri bo lahko povsem drugače.«

Rok Cajzek: »Zaradi načina delovanja panoge in njenega faznega zamika med sklenitvijo in izvedbo projektov bo letošnje poslovno leto v naši družbi dobro, brez večjih posledic. Sledimo tudi vsem postavljenim planom in jih v večini izpolnjujemo. Prihodnje leto pa bodo posledice tudi v gradbeništvu najverjetneje večje.«

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Naj se gradbeništvo kreditira ali počaka na zagon investicij?

Gradbeništvo je panoga, ki vedno zažene potrošnjo, če le ne upadejo zasebne in javne investicije, kar povzroči nastanek vrzeli v gradbeništvu.

V primerjavi z nekaterimi drugimi panogami je bilo gradbeništvo v času epidemije koronavirusa manj prizadeto.

Zaradi posledic, ki so se zgodile v gospodarstvu po razglasitvi pandemije, so mnoge panoge povsem onemogočene v delovanju. Druge, kot npr. gradbeništvo, pa z odloki ne toliko, v zvezi z dinamiko novih investicij, naročil, možnosti izvedbe del, finančnega toka ipd. pa so zelo odvisne od odločanja drugih v zvezi z graditvijo in novimi investicijami. To vpliva posledično na delovanje, zaposlovanje in na likvidnost podjetij v gradbeništvu.

Pomen gradbeništva

Gradbeništvo je motor gospodarskega delovanja, ne le v panogi, saj odločilno pripomore h gospodarski rasti. Ima velike multiplikativne učinke in pozitivno vpliva tudi na rast drugih dejavnosti, ki so povezane z gradbeništvom, kot so na primer transport, predelovalne dejavnosti, poslovno-tehnične dejavnosti, trgovina in še nekatere druge. Prav tako posredno vpliva na ustvarjanje delovnih mest tudi v drugih dejavnostih, ki so povezane z njim oziroma so njihove storitve ali proizvodi potrebni za izvajanje gradbene dejavnosti. Zato ima vsaka kriza velik vpliv na vse navedeno.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Gradbeništvo za svojo ohranitev potrebuje javna naročila. Ni namreč ugodno, če pride do zmanjšanja zasebnih investicij podjetij in posameznikov, kreditnega krča, zmanjšane potrošnje, neprodanih stanovanj in poslovnih prostorov ali premajhne prilagodljivosti gradbenih podjetij v gospodarsko zahtevnih časih.
Največji problem prav gotovo predstavlja plačilna nedisciplina. Med panogami je v preteklosti gradbeništvo dosegalo največji delež neporavnanih obveznosti do bank in podjetij. Zato je ustrezno kreditiranje ključnega pomena za preživetje gradbeništva, za dokončanje projektov in stanovanjskih gradenj, po drugi strani pa banke brez gospodarstva tudi ne morejo preživeti.

Problemi gradbeništva v korona obdobju so bili:

- Odsotnost Upravnih enot in Geodetske uprave, ustavitev izdajanja gradbenih dovoljenj, ki so bila vezana na obravnave.
- Delo je upočasnjeno, ohromljeno ali se ustavlja zaradi omejitev in izrednih razmer med prebivalstvom in med zaposlenimi, tudi iz drugih držav. Poteka v manjših skupinah in higiensko strožjih pogojih, ki veljajo na gradbiščih.
- Podjetja imajo težave z dobavo materiala iz tujine: iz Italije, Avstrije, Hrvaške, tudi Kitajske.
- Nepremičninska prodaja in posredništvo praktično stojita, prodajalci in nepremičninski posredniki delajo na daljavo, ogledov nepremičnin na terenu ni.

Pri oblikovanju protikorona zakonov je zato država mislila tudi na ta del oblikovanja likvidnostnih ukrepov.
V Ur. listu RS št. 61/2020 z dne 30. 4. 2020 je bil objavljen **Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstva** (**ZDLGPE**) oz. #PKP2, uveljavljen pa s 1. 5. 2020, katerega cilj je podjetjem omiliti finančne posledice epidemije COVID-19, omogočiti oživitev njihove investicijske aktivnosti in s tem ohranitev delovnih mest. Vsebuje državna jamstva za likvidnostna posojila podjetij, torej poroštvo države za kredite z ročnostjo največ 5 let, odobrene v obdobju med 13. in 31. 12. 2020, zakon pa obravnava tudi dvig povprečnine za občine in oprostitev najemnine najemnikom poslovnih prostorov, ki so v lasti države ali občin.
Podjetjem so za blažitev posledic epidemije že na voljo finančni produkti, ki jih omogočata SID banka in Slovenski podjetniški sklad, za oživitev proizvodnje pa bodo potrebovala še dodatne finančne instrumente, zlasti v obliki dodatnih poroštev države za najem bančnih posojil.

Zakon o zagotovitvi dodatne likvidnosti gospodarstva (ZDLGPE)

I. Poroštvena shema

Država bo prevzela poroštvo za kredite:

• odobrene pravnim osebam in samostojnim podjetnikom s sedežem v RS, za namene financiranja investicij, obratnega kapitala in poplačila obveznosti iz kreditnih pogodb, sklenjenih od 13. 3. do 31. 12. 2020,

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

• do skupnega zneska glavnice kredita, ki znaša do 10 % prihodkov od prodaje v letu 2019 in ne presega višine zneska stroškov dela za 2019 posameznega kreditojemalca oziroma do višine odloženih obveznosti za kreditne pogodbe, sklenjene po ZIUOPOK,
• v višini 80 % glavnice posameznega kredita za mikro, majhne in srednje družbe ali 70 % glavnice kredita za velike družbe.

Država bo jamčila do navedene višine glavnice, **za nezavarovani del** v višini 20 % pri malih in srednje velikih podjetjih ter 30 % pri velikih podjetjih pa bodo morala podjetja še vedno predložiti ustrezna zavarovanja. Višina likvidnostnega posojila je omejena na 10 odstotkov letnih prihodkov podjetja ali celoletnega stroška plač.

Pogoji za kreditojemalca so, da (1) ni podjetje v težavah, povezana družba, družba s sedežem v tujini ali družba v davčnih oazah, (2) se 31. 12. 2019 ni štel za podjetje v težavah, kot to določa Uredba 651/2014 EU, in se z likvidnostnimi težavami sooča zaradi poslovnih razlogov, povezanih s posledicami epidemije COVID-19, (3) na dan 13. 3. 2020 ni imel pomembnih zamud pri poravnavanju obveznosti do bank, (4) ima na dan vloge poravnane obveznosti do davčne uprave oziroma odobren odlog/obročno plačilo dajatev ter (5) da je vključen v sistem obveznega večstranskega pobota po zakonu, ki ureja ukrepe za odpravo plačilne nediscipline.

Dodatni pogoj za kreditojemalca, ki mu je SID banka odobrila kredit, je, da v trajanju poroštva ne sme izplačevati dobička, nagrad za poslovno uspešnost članom poslovodstva, ne sme kupiti lastnih delnic ali lastniškega deleža in ne izplačevati drugih finančnih obveznosti do nadrejenih oz. povezanih družb ali lastnikov. Banka opozorilo o prepovedi izplačil za primer odobrenega poroštva in prej navedene omejitve vključi v kreditno pogodbo.

Za kredite s poroštvom države bo kreditojemalec plačeval letno premijo za poroštvo, ki je odvisna od velikosti podjetja in obdobja posojila (med 0,25 – 2 % od vsakokratne glavnice kredita).

Korona financiranje SID banke

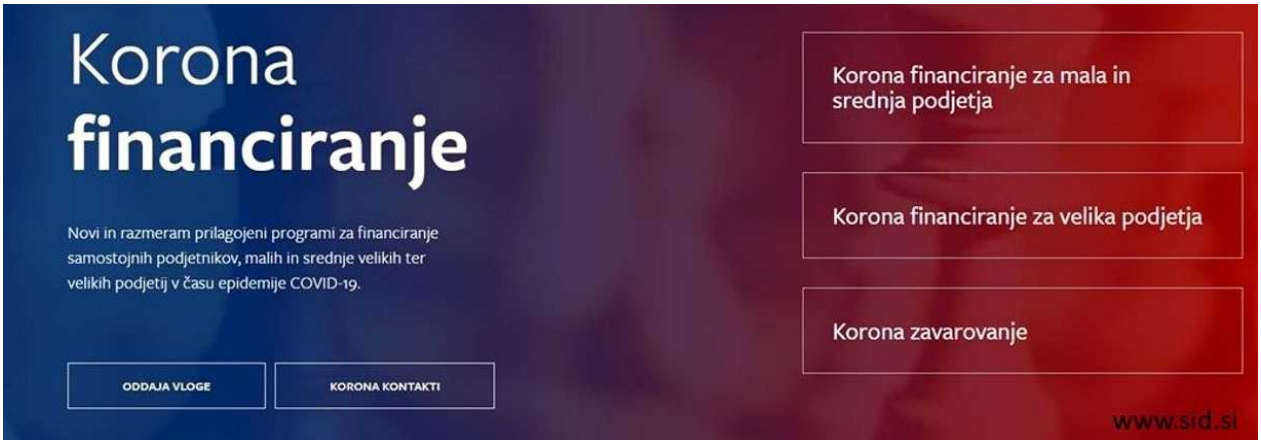

Financiranje SID banke v času epidemije COVID-19

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Banka SID financira mala in srednja podjetja, velika podjetja in občine na različne načine z različnimi oblikami financiranja, ki jih lahko pregledate na spletni strani www.sid.si:

A. NEPOSREDNO FINANCIRANJE V ČASU COVID-19:

Likvidnostno financiranje v času COVID-19 (SDMKV)

V okviru kredita zagotavlja sredstva, ki jih kreditojemalec, na čigar poslovanje je vplival izbruh epidemije COVID-19 ali proizvaja proizvode oziroma opravlja storitve, potrebne za zdravljenje in preprečevanje širjenja nalezljive bolezni COVID-19, lahko nameni za kritje:

• nabavne vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev in neopredmetenih sredstev;
• nabavne vrednosti materiala in storitev, drobnega inventarja ter trgovskega blaga;
• stroškov dela, pod pogojem, da kreditojemalec v prvih dveh letih od sklenitve pogodbe ohrani najmanj 40 % zaposlenih, kot jih je imel na dan 1. 2. 2020.

Poseben program je financiranje v turizmu in gostinstvu

Financiranje naložb in obratnega kapitala za trajnostno rast turizma (TURIZEM 1)

• Kredit v višini od 100.000 € do 20.000.000 € na projekt, ko gre za naložbo v izgradnjo, obnovo ali nakup in obnovo turističnih objektov. Ročnost v tem primeru znaša od 6 do 30 let.
• Kredit za obratni kapital v višini od 100.000 € do 7.000.000 € na kreditojemalca v primeru MSP oziroma do 20.000.000 € za velike samostojne podjetnike, velika podjetja oz. zadruge z ročnostjo od 2 do 12 let.
• Financiranje do 85 % celotnih stroškov.
• Obrestno mero, ki je praviloma nižja od tržnih (shema de minimis).
• Možnost moratorija na odplačilo glavnice največ eno polovico ročnosti in ne več kot 5 let.
• Sprejemljive so vse vrste zavarovanj.

B. Prilagojeni programi POSREDNEGA FINANCIRANJA:

(prek poslovnih bank in hranilnic pri Abanki, Addiko Bank, NKBM, Sberbank)

• Višje, **do 100% financiranje stroškov** projekta oz. poslovanja.
• Pridobitev kredita, **v celoti namenjenega refinanciranju**.
• **Možnost moratorija**, skladno z zakonom ZIUOPOK.

Programi:

• Financiranje razvoja konkurenčnega gospodarstva in internacionalizacije
• Financiranje regionalnega in družbenega razvoja
• Financiranje razvoja družbe znanja in inovativnega podjetništva
• Financiranje razvoja okolju prijazne družbe in proizvodnje

Vse oblike financiranja so predstavljene na spletni strani www.sid.si, več informacij pa na kontaktih: financiranje@sid.si ali tel. 01/2007 480 in 01/2007 514.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Financiranje občin

SID banka ima posebej **za občine odprte razpise** za dolgoročno financiranje naložb v lokalno javno infrastrukturo ter lokalnih ukrepov učinkovite rabe energije in stanovanjske oskrbe za ranljive skupine prebivalstva. Več o razpisih je na voljo na SID banki https://www.sid.si/obcine/financiranje-obcin, informacije tudi na obcine@sid.si ali tel: 01/2007 480.

O programih in razpisih **Slovenskega podjetniškega sklada** smo pisali v prejšnji številki. Informacije na www.podjetniskisklad.si ali info@podjetniskisklad.si ter na enotni kontaktni točki na Agenciji SPIRIT.

II. Oprostitev plačila najemnine

Za obdobje od 13. 3. do 31. 5. 2020 se najemnikom, ki imajo poslovne prostore ali stavbe v lasti države ali občine, najemnina ali del najemnine ne zaračunava. O oprostitvi bo odločal predstojnik upravljavca oz. organ, odgovoren za izvrševanje proračuna občine.

ZDLGPE spreminja in dopolnjuje tudi Zakon o Slovenski izvozni in razvojni banki (SID banki), Zakon o preprečevanju zamud pri plačilih, Zakon o javnih skladih in Zakon o izvrševanju proračunov za leti 2020 in 2021 v delih, ki so vezani na izvajanje PKP2.

Gradbeništvo je panoga, ki vedno zažene potrošnjo, če le ne upadejo zasebne in javne investicije, kar povzroči nastanek vrzeli v gradbeništvu. Zato so potrebne oblike zagotavljanja likvidnosti, da obdobje okrevanja ne traja predolgo in da pomanjkanje finančnih sredstev v skrajni obliki ne pripelje do stečajev in propada podjetij. Iz krize v letu 2008 smo se naučili, katerih napak naj ne bi ponovili, tako da je vsaj zaenkrat na voljo dovolj ustreznih oblik financiranja za premostitev krize zaradi COVID-19.

Besedilo: Emilija Bratož, gomont@svetovanje.si

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Poslovno sodelovanje - 2. 6. 2020

02. 06. 2020

Celotna borza mednarodnega poslovnega sodelovanja je dostopna na spletnem naslovu: www.een.si/merlin/.

Podrobnejše informacije o ponudbah lahko dobite pri kontaktnih osebah navedenih spodaj.

BRUK20190523001 Angleško podjetje je specializirano na področju Oddaja

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

	dela z osebami s posebnimi potrebami, kot so demenca, učne ovire in telesne okvare. Podjetje si prizadeva razviti in razširiti paleto izdelkov za podporo tem ljudem in njihovim specifičnim potrebam. Podjetje išče sporazum o distribucijskih storitvah s partnerji, ki lahko zagotovijo posebej zasnovane izdelke za aktivnosti svojih strank.	interesa
BRRO20181119001	Romunsko podjetje išče dobavitelje cvetličnih dodatkov v okviru pogodb o distribuciji.	Oddaja interesa
BRUK20190523003	Britansko podjetje, ki je specializirano za distribucijo rešitev za preprečevanje okužb, sterilizacijo in dekontaminacijo, išče edinstvene in nove rešitve v okviru sporazumov o distribucijskih storitvah.	Oddaja interesa
BRDE20200514001	Nemško podjetje povprašuje po surovinah za kemično, papirno, steklarsko industrijo, industrijo kompozitnih materialov, barvnih prevlek in smol.	Oddaja interesa
BRFR20200520001	Francoski oblikovalec in distributer ženskih usnjenih čevljev išče proizvajalce v Evropi v okviru proizvodnega sporazuma.	Oddaja interesa
BRPT20181129001	Portugalska podjetje išče industrijske partnerje/podjetja za proizvodnjo detergentov iz recikliranega prehranskega olja za sklenitev proizvodnega sporazuma ali pogodbe o podizvajanju.	Oddaja interesa
BOHR20200402001	Hrvaško podjetje ponuja organsko prehransko dopolnilo, ki pomaga povečati imunski sistem in želi skleniti sporazum o distribucijskih storitvah ali sporazum s komercialno agencijo.	Oddaja interesa
BOIT20191114003	Italijansko podjetje s sedežem v Severni Italiji, ki proizvaja inovativne rešitve za gradbeno	Oddaja interesa

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

	industrijo, išče komercialne partnerje, da bi razširilo svoj trg v tujini in promoviralo svoj inovativni sistem pritrditve.	
BOAT20190516001	Avstrijski proizvajalec, specializiran za natančno inženirstvo in sistemsko tehniko, išče partnerja za proizvodnjo in podizvajalce.	Oddaja interesa

Gospodarska zbornica Slovenije
Enterprise Europe Network - Slovenija
Dimičeva 13, 1000 Ljubljana
Kontaktna oseba: Petra Arzenšek
Tel: 01 / 589 81 56
E-mail: petra.arzensek@gzs.si

Mariborska razvojna agencija
Enterprise Europe Network - Slovenija
Pobreška cesta 20, 2000 Maribor
Kontaktna oseba: Jolanda Damiš
Tel: 02 / 333 13 07
E-mail: een@mra.si in jolanda.damis@mra.si

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije
Enterprise Europe Network - Slovenija
Celovška 71, p.p. 2350, SI-1000 Ljubljana
Kontaktna oseba: Edina Zejnić
Tel: 01 / 583 05 86
E-mail: edina.zejnic@ozs.si

Univerza na Primorskem
Enterprise Europe Network - Slovenija
Čevljarska 27, SI-6000 Koper
Kontaktna oseba: Sebastjan Rosa
Tel: 05 / 663 77 87
E-mail: sebastjan.rosa@upr.si

Ali se vam je zdel članek koristen? **DA** **NE**

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Lesarji zadnja leta poslujejo dobro, letošnji izvoz pa bo okrnjen

2 junija, 2020 Andreja Šalamun

Slovenska lesnopredelovalna dejavnost uspešno jezdi na valu povečanja rabe lesa v številnih dejavnostih, zaradi pandemije koronavirusa SARS-CoV-2 pa je trenutno tudi ta v negotovosti.

Izrazita izvozna usmerjenost lesne panoge se v zadnjem desetletju vztrajno krepi. Lani je skupen izvoz panoge znašal skoraj 1,3 milijarde evrov, letos pa podjetjem sive lase povzročajo predvsem ukrepi zaradi pandemije. Vse pomembnejšo vlogo pa dobiva les tudi v gradbeništvu.

V dejavnosti obdelave in predelave lesa je razvoj zelo hiter, saj narašča uporaba lesa pri gradnji stavb in uporaba novih tehnologij gradnje z lesom, novih materialov na bio-osnovi in hibridnih materialov. »Predvsem na področju gradnje je zelo močan tudi trend digitalizacije procesa gradnje, z večanjem okoljske ozaveščenosti pa pričakujemo, da se bo še povečalo povpraševanje po leseni gradnji in proizvodih iz lesa, kot so lesene stavbe, okna, vrata, izolacijski materiali, talne in fasadne obloge,« pravijo na Direktoratu za lesarstvo, ki je del Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo (MGRT). Večjo rabo lesa pričakujejo tudi pri gradnji in obnovi javnega stavbnega fonda.

Ne spopadajo se le s pandemijo

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Trenutno je tudi za podjetja iz lesnopredelovalne industrije, podobno kot za podjetja iz drugih panog, spoprijemanje s posledicami, ki jih prinašajo ukrepi za zajezitev koronavirusa SARS-CoV-2, glavni izziv. Ni pa ta edini, s katerim se morajo ukvarjati. Kot povedo na omenjenem direktoratu, se podjetja soočajo tudi z uvajanjem novih poslovnih modelov, ki bi omogočali večjo fleksibilnost poslovanja, dodatni izzivi pa so še razvoj blagovnih znamk, oblikovanje produktov, novi načini trženja (preko interneta, direktno), uvajanje novih materialov, digitalizacija procesov in povezovanje pohištva na skupne platforme pametnih hiš (npr. uporaba senzorike, internet stvari, umetne inteligence). »Za reševanje teh izzivov se podjetja udeležujejo različnih strokovnih posvetov, diskusij oziroma okroglih miz, dodatnih izobraževanj in usposabljanj, preko obiskovanja mednarodnih sejmov pa spoznavajo tudi primere dobrih praks iz tujine. Tovrstne dogodke spodbujamo in sofinanciramo tudi na MGRT,« povedo.

Igor Milavec, direktor Združenja lesne in pohištvene industrije na Gospodarski zbornici Slovenije, meni, da mora tudi lesnopredelovalna panoga, podobno kot druge, pospešiti digitalizacijo celotnih poslovnih modelov in novim potrebam zagotoviti primerne nove proizvode, storitve in načine prodaje. »Ključno bo namreč prilagajati način poslovanja novim potrebam trga in spremembam nakupnih navad, hkrati pa veliko pozornosti usmerjati tudi v krožno gospodarstvo,« poudari.

> Država si prizadeva za povečanje predelovalnih zmogljivosti lesnopredelovalne industrije, s čimer bi bila omogočena večja domača predelava lesa.

Prizadevajo si za čim večjo lokalno oskrbo

Na Direktoratu za lesarstvo pravijo, da si na ministrstvu že več časa prizadevajo za čim večjo lokalno oziroma regionalno oskrbo, kar bo po njihovem mnenju še zlasti pomembno po koncu ukrepov za zajezitev pandemije. »Prizadevamo si za povečanje predelovalnih zmogljivosti lesnopredelovalne industrije, s čimer bi bila omogočena večja domača predelava lesa. Trenutno namreč doma predelamo okoli 30 odstotkov lesa,« povedo na direktoratu.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Lesna panoga raste od leta 2013.

»Vsekakor je usmerjanje Nemčije oziroma zahodne Evrope na intra-evropske (JV EU) krajše dobavne verige odlična zadeva za Slovenijo,« pa meni Igor Milavec. Pravi, da bi morali biti slovenska in evropska politika ter tudi gospodarska diplomacija zelo aktivni, da bi nam odpirali možnosti za vključevanje v te verige. »Tudi SRIP Pametne stavbe in dom z lesno verigo bo tu lahko odigral svojo vlogo,« doda. Prepričan je, da bo to velik izziv tudi za vse akterje iz gozdno-lesne verige, da se v nove razmere vključijo na pravi način. »Ne samo kot dobavitelji surovin in izvajalci dodelavnih poslov, temveč tako, da bomo s povezovanjem in inoviranjem poslovnih procesov zagotavljali kompleksnejše in trajnostne izdelke z višjo dodano vrednostjo,« poudari.

Ogromen potencial

Na Direktoratu za lesarstvo so prepričani, da ima Slovenija na področju lesnopredelovalne industrije ogromen potencial na dolgi rok, in sicer tako z vidika zadostnih količin lesa – poraščenost Slovenije z gozdovi je namreč kar 60-odstotna – kot tudi z vidika pozitivnih učinkov uporabe lesa na okolje. Les je namreč nizkoogljični vir in naravno obnovljiv material, kar je predvsem pomembno z vidikov zasledovanja ciljev iz Evropskega zelenega dogovora, ki stremi k prehodu na brezogljično družbo. »Pričakujemo, da se bo zavedanje o pomenu samooskrbe in pomembnosti lokalnih oskrbovalnih verig in s tem povezane industrije ohranilo tudi po končanju epidemije in da se bo pospešilo prestrukturiranje gospodarstva na ustrezen način,« poudarjajo na direktoratu.

Rastejo že nekaj let

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Lesna panoga raste od leta 2013. Prihodki od prodaje v lesnopredelovalni panogi in proizvodnji pohištva so v letu 2018 (podatkov za lani še ni) znašali 1.327 milijonov evrov, od tega več kot 74 odstotkov v segmentu predelave lesa. Čisti dobiček je znašal 66 milijonov evrov, dodana vrednost na zaposlenega pa 36.044 evrov. Kot pravijo na direktoratu, je lani lesna panoga zaposlovala 13.736 delavcev, od tega jih je imelo 47 odstotkov srednjo, višjo in visoko izobrazbo. V dejavnosti obdelave in predelave lesa je bil lani indeks industrijske proizvodnje 129, kar je za približno 10 odstotkov več kot leta 2018, ko je bil indeks 117,5. V dejavnosti proizvodnje pohištva pa se je indeks industrijske proizvodnje povečal za odstotek, in sicer iz 122,8 leta 2018 na 124,2 leta 2019.

Lesna panoga je izrazito izvozno usmerjena. Izvoz v zadnjih desetih letih nenehno narašča in je leta 2018 znašal 55,7 odstotka vseh prihodkov od prodaje. V letu 2019 je skupen izvoz lesne panoge znašal nekaj več kot 1,27 milijarde evrov, od tega skoraj 691 milijonov evrov v dejavnosti obdelave in predelave lesa in 585 milijonov evrov v dejavnosti proizvodnje pohištva. Največji izvozni trgi lesnopredelovalne in pohištvene panoge so Nemčija, Italija, Avstrija in Hrvaška, največji uvozni trgi pa Italija, Nemčija, Avstrija in Hrvaška.

Letos verjetno manjši izvoz

Kakšni pa so obeti za letos? »Zaradi še vedno trajajoče epidemije virusa COVID-19 so obeti za leto 2020 negotovi in je težko karkoli napovedovati,« pravijo na direktoratu. Glede na pretekle trende pozitivne rasti so tudi za leto 2020 pričakovali nadaljnjo rast števila zaposlenih in prihodkov od prodaje, ki pa bo zaradi pandemije

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Z inovativnostjo premikajo meje trajnostne lesene gradnje

2 junija, 2020

Družba CBD s svojimi inovativnimi rešitvami, ki krepijo konstrukcijo lesenih zgradb ob manjši uporabi materiala, leseni gradnji odpira nove razvojne možnosti.

Podjetje CBD je bilo ustanovljeno leta 2006. Poleg projektiranja vseh vrst klasičnih konstrukcijskih sistemov jeklene, armirano-betonske in opečne klasične gradnje je specializirano za projektiranje najrazličnejših vrst lesenih konstrukcij. Sestavlja ga skupina strokovnjakov, statikov, konstruktorjev in monterjev, ki so specializirani za tehnologijo gradnje iz lesenih masivnih križno lepljenih (X-Lam) ploskovnih elementov, kot je denimo CLT (Cross Laminated Timber) sistem.

»V sodobnem trajnostnem gradbeništvu CBD svetuje, sodeluje, projektira, konstruira in tudi dobavlja X-Lam CLT konstrukcijo večini podjetij, ki na trgu izvajajo tovrstne objekte na ključ, saj je predvsem statična in dinamična stabilnost ter nosilnost objekta z omejitvijo deformacij in preprečitvijo neugodnih vibracij osnova za optimalno in kakovostno izvedbo lesenega objekta,« razlaga direktor Bruno Dujič.

Rebraste plošče: inovacija za prihodnost lesene gradnje

V CBD so se že pred več kot 10 leti usmerili v iskanje rešitev glede optimizacije porabe lesa v X-Lam ploskovnih elementih. »Menili smo, da bi predvsem s spremembo tehnologije izdelave križno lepljenih ploskovnih elementov lahko v proizvodnem procesu kot statiki določili, na kakšen način lahko dobimo ob manjši porabi lesa celo boljše

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

mehanske lastnosti. Evropskemu patentnemu uradu nam je uspelo dokazati patentibilnost izdelave rebraste plošče, kjer v zadnjem vrhnjem sloju pri proizvodnji določeno število osnovnih lamel postavljamo v procesu lepljenja v navpično pozicijo in jih kot stoječe lamele stisnemo in zlepimo med dve sosednji lameli v zadnjem sloju. Tako nam je uspelo patentirati U-lepljeni stik v X-Lam ploskovni strukturi, kar prinaša inovacijo, ki bi v naslednjem obdobju pri proizvajalcih X-Lam elementov omogočila okoli 30 odstotkov manjšo porabo lesa pri izdelavi križno lepljenih rebrastih (XR-Lam) elementov z enakimi ali celo boljšimi mehanskimi lastnostmi. Tako bo v prihodnosti XR-Lam tehnologija prepoznana kot nujna za optimalnost trajnostne lesene gradnje,« razlaga Bruno Dujič.

Vzpostavljanje sledljivosti

CBD predvsem v sodelovanju s proizvajalci X-Lam elementov na osnovi potreb v projektiranju in praksi razvija aplikacije, ki bodo ob razvoju sodobnega projektiranja v BIM (Building Information Modeling) imele tudi učinke pri sami gradnji. Tako se razvijajo aplikacije, ki omogočajo sledenje gradbenemu elementu od proizvodnje do vgradnje. Zdaj se tej aplikaciji dodajajo še drugi parametri, kjer bo X-Lam element opremljen s podatki po potrebnih veznih sredstvih, ki jih je treba namestiti na ključne pozicije. To bo omogočalo lažje delo pri nabavi in kontroli vgrajenega veznega materiala.

Rešitve za prenove in nadgradnje

Poleg razvoja križno-lepljenega rebrastega (XR-Lam) ploskovnega elementa, ki je uporaben tako za stene kot za medetažne in strešne plošče, podjetje razvija tudi različne aplikacije X-Lam tehnologije gradnje pri prenovi, ojačevanju in nadgradnji obstoječih zgradb na potresnih področjih. Tako so razvili in zaščitili tudi metodi za konstrukcijsko sanacijo ob energetski prenovi obstoječih stavb v primeru izvedbe zunanjega ovoja ‘X-Lam Jacket’ in pri kulturno zaščitenih stavbah s postavitvijo notranjega konstrukcijska jedra ‘X-Lam Inner-box’.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

»Pri prenovi obstoječih objektov lahko z zvišanjem njihove nosilnosti in stabilnosti ter predvsem na potresnih področjih z zvišanjem potresne odpornosti naložbo pokrijemo tudi z nadgradnjo objekta, za kar smo razvili blagovno znamko 'X-Lam City-top'. Vse to so najrazličnejše aplikacije, ki predvsem uporabi X-Lam ploskovnih elementov odpirajo veliko možnosti uporabe v sodobnem gradbeništvu,« poudarja Bruno Dujič.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Lesa imamo na pretek, a ga v gradbeništvu ne izkoriščamo dovolj

2 junija, 2020 Vesna Bizjak

Čeprav se les uporablja tudi pri klasični gradnji, pa v Sloveniji na področju celovite lesene gradnje precej šepamo za razvitimi evropskimi državami.

Slovenija kot ena bolj gozdnatih držav bi lahko les kot trajnosten gradbeni material izkoriščala precej bolj, kot ga. S pomočjo sodobnih tehnologij in tehnoloških postopkov namreč les postaja vse bolj konkurenčen klasičnim gradbenim materialom. Za bolj dejavno uporabo lesa v gradbeništvu bi morali celovito prenoviti celotno lesnopredelovalno verigo. Na področju javnih zgradb bi lahko večji pospešek gradnji lesenih stavb dal Evropski zeleni dogovor.

Les se pri nas že tradicionalno uporablja tudi pri klasični gradnji – za opaže, gradbene odre … Uporablja pa se tudi v okviru lesene gradnje. »Če primerjamo nekatere mehanske lastnosti lesa z mehanskimi lastnostmi drugih materialov, lahko na primer ugotovimo, da ima les nižjo trdnost in elastični modul od jekla, ima pa seveda tudi nižjo gostoto, kar zmanjšuje lastno težo. A primerjava le mehanskih lastnosti ne ponuja prave slike. Kot rečeno, lahko z materiali različnih mehanskih lastnosti zagotovimo enako varnost pred porušitvijo oziroma enako nosilnost. Lesena konstrukcija je prijetnejša za bivanje, a tudi tu moramo biti previdni z izjavami, saj lahko tudi leseni konstrukciji poslabšamo bivalne lastnosti, če v ovoj stavbe dodamo neprimerne materiale,« dr. Goran Turk s Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani podaja primerjavo lesa in drugih gradbenih materialov.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

> **Požarna varnost lesene konstrukcije**
>
> Zanimivo je tudi, da pomislek o požarni varnosti lesenih konstrukcij dejansko ni osnovan na dejstvih. Lesene konstrukcije ob pravilni uporabi materialov zagotavljajo ustrezno požarno varnost. Na visoki temperaturi les namreč na površini zogleni, ta sloj pa zagotavlja toplotno zaščito za les v notranjosti, kar prepreči nadaljnje gorenje in s tem uničenje konstrukcije.

Les je trajnosten, ne pa pretirano trajen material

Dejstvo, da je les naraven material, mu zagotavlja tako prednosti kot slabosti. Kot pravi Turk, je izbira lesa kot gradbenega materiala trajnostna, saj lahko les relativno preprosto pridelamo. Proizvodnja, obdelava in vgradnja lesa potrebuje neprimerno manj energije kot proizvodnja katerega koli drugega materiala. »Pomembno je tudi zavedanje, da je vgrajen les skladišče ogljikovega dioksida, katerega koncentracija v atmosferi je ena ključnih podnebnih težav,« še poudari.

»S poznavanjem tehničnih lastnosti lesa tudi arhitekturne zasnove razvijamo v smeri, da maksimalno izkoriščamo danosti in tehnične karakteristike lesa. Arhitektura je prilagojena temu (razponi), da se les optimalno izrabi. Z znanjem in premišljeno uporabo tako maksimalno izkoristimo vse prednosti lesa,« dodaja Boštjan Kralj iz podjetja Lumar IG, ki je specializirano za razvoj in gradnjo lesenih hiš, kjer je les osnovni gradnik za izdelavo posameznih elementov hiše; zunanjih in notranjih sten, medetažne konstrukcije in strešne konstrukcije. Če govorimo o gradnji energetsko učinkovitih, potresno varnih in z vidika obremenitev okolja prijaznih objektov, ima po njegovih besedah lesena gradnja bistvene prednosti: »Les kot material že sam po sebi zagotavlja ugodne bivalne pogoje, njegov odtis CO_2 je vsaj nevtralen, po koncu pa ga je mogoče reciklirati in porabiti. Materiali, kot so beton, opeka, jeklo, steklo itd. so že v fazi proizvodnje energetsko potratni, slabši so z vidika izolativnosti in veliko bolj problematični za ponovno uporabo.«

Kot najpomembnejšo pomanjkljivost lesa Turk izpostavlja njegovo trajnost. Pod vplivom spreminjajoče se vlage namreč izgublja mehanske lastnosti oz. trohni. »Vpliv različnih živih organizmov je lahko za les usoden. Zato moramo predvsem neodporne vrste lesa zaščiti, če bo ta izpostavljen zunanjim dejavnikom. Les lahko zaščitimo z različnimi premazi, lahko pa tudi s toplotno obdelavo,« Turk dodaja rešitev za ta izziv. Pomanjkljivost lesa je tudi, da se s časom in pod vplivom spreminjajočih se razmer v okolici do določene mere deformira: značilno je, da se elementi zvijejo, razpokajo. A tudi to slabost lahko v veliki meri odpravimo, kot pove sogovornik s fakultete: »Z lepljenjem lesenih elementov; najpogosteje uporabljamo lesene lamelirane nosilce, v zadnjem času pa vse pogosteje tudi križno lepljene lesene plošče oziroma stene.«

Zakaj se investitorji (ne) odločajo za gradnjo z lesom?

Na investitorja po besedah dr. Turka najpogosteje vpliva dvoje: cena in prepričevanje izvajalcev. »Ti bodo seveda promovirali tisti material, ki ga najbolje poznajo in uporabljajo. V marsikateri, predvsem severnoevropski, državi je gradnja z lesom tudi cenovno ugodna. Pravzaprav ne vidim razloga, zakaj tudi v Sloveniji ni tako.« Smiselnost

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

gradnje z lesom vidi tudi za samograditelje. »Žal se odnos do gradnje z lesom le počasi spreminja. Tradicionalna uporaba trajnejših materialov, kot sta beton in opeka, še vedno močno prevladuje,« dodaja.

Ključno za Slovenijo je po njegovem mnenju, da je do zdaj vse premalo vložila v lesnopredelovalno industrijo: »Zaradi tega lahko še vedno opazujemo, kako se iz Slovenije odvažajo hlodi, ki jih v Avstriji ali kakšni drugi državi predelajo in z bistveno povečano dodano vrednostjo prodajo nazaj v Slovenijo kot lesne elemente, tramove, plohe, lepljene nosilce, križno lepljene plošče in drugo. Tu Slovenija izgublja svoj potencial, ki ga kot ena izmed bolj gozdnatih evropskih držav vsekakor ima.« Kot še poudarja, moramo kar najhitreje zgraditi nekaj večjih obratov za predelavo lesa, v katerih bomo lahko vsaj svoj les ustrezno predelali in ga po bistveno višji ceni dali na trg – doma in v tujini.

> Gradnja večjih lesenih objektov na evropskih trgih doživlja velik razmah.

Ne le kot konstrukcijski material

Les se ne uporablja le kot konstrukcijski material, ampak tudi kot toplotna izolacija. »V primeru, da se stranka odloči za izolacijo iz naravnih materialov, svoje hiše izoliramo z lesnimi vlakni in celulozno izolacijo. Les in lesne polizdelke uporabljamo tudi kot fasadne elemente, za pergole, nadstreške, podnice, v hišah se pa pojavljajo tudi z lesenimi okni, parketom, stopnicami …,« pojasnjuje sogovornik iz Lumarja.

V Sloveniji imamo, kot poudarja, vse pogoje, da bi bili lahko les, leseni polizdelki ali izdelki naša konkurenčna prednost in bi bila kot že nekoč lesnopredelovalna industrija eden izmed paradnih konjev našega gospodarstva. »Pa je zaradi nedosledne politike države in neupoštevanja že sprejete strategije lesnopredelovalna industrija praktično zlomljena. Paradoksalno je, da ob količini gozdov in lesa, ki ga Slovenija premore, danes ne moremo priti do dovolj kakovostnih slovenskih lesnih proizvodov, ki bi jih lahko uporabili za naše hiše. Zato je treba lesnopredelovalno industrijo v celoti reorganizirati. Država je sicer sprejela strategijo, s katero so opredelili pomen lesa za Slovenijo, kaj več pa ni bilo narejenega. Že od poseka do izdelave in prodaje končnega izdelka moramo vedeti, kaj se z lesom dogaja, saj bomo samo tako lahko pripravljali in izvajali učinkovite programe ravnanja z njim. Tukaj bi se zagotovo lahko zgledovali po naših severnih sosedih, ki so natančno definirali celotno lesnopredelovalno verigo in danes izdelujejo polizdelke in končne proizvode iz lesa z visoko dodano vrednostjo,« zaključi Kralj.

Da je na področju primarne proizvodnje in lesene gradnje še veliko (neizkoriščenih) priložnosti, priznavajo tudi na Direktoratu za lesarstvo, ki deluje v okviru Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo: »Slovenija ima kot tretja najbolj gozdnata država v Evropi veliko zalogo lesa, ki pa ga veliko ostaja v gozdu, ali se izvaža brez dodane vrednosti. Leta 2018 je bil posek 6,1 milijona m^3, v Sloveniji smo predelali 1,7 milijona m^3 hlodovine, izvozili pa 3,6 milijona m^3 lesa. Od proizvedene hlodovine se torej večina še zmeraj izvozi, doma se tako predela premajhna količina hlodovine in posledično tudi proizvede manj izdelkov z višjo dodano vrednostjo.«

Direktorat za lesarstvo si zato, kot pravijo, prizadeva za povečanje uporabe lesa tudi v gradnji in za doseganje višje dodane vrednosti. Priložnost za to vidi tudi v Evropskem zelenem dogovoru, ki predvideva vzpostavitev trajnostnega evropskega gospodarstva, ki do leta 2050 ne bo ustvarjalo neto emisij toplogrednih plinov. Ker je lesena gradnja

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

pomemben del prehoda na nizkoogljično, podnebno nevtralno gospodarstvo, imamo zaradi velike razpoložljivosti lesne surovine dober potencial za doseganje ciljev Evropskega zelenega dogovora. Lesnopredelovalna panoga torej lahko v luči prehoda v nizkoogljično družbo in krožno gospodarstvo, glede na ugodne okoljske lastnosti lesa in lesenih izdelkov, predstavlja pomembno konkurenčno prednost za slovensko gospodarstvo.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

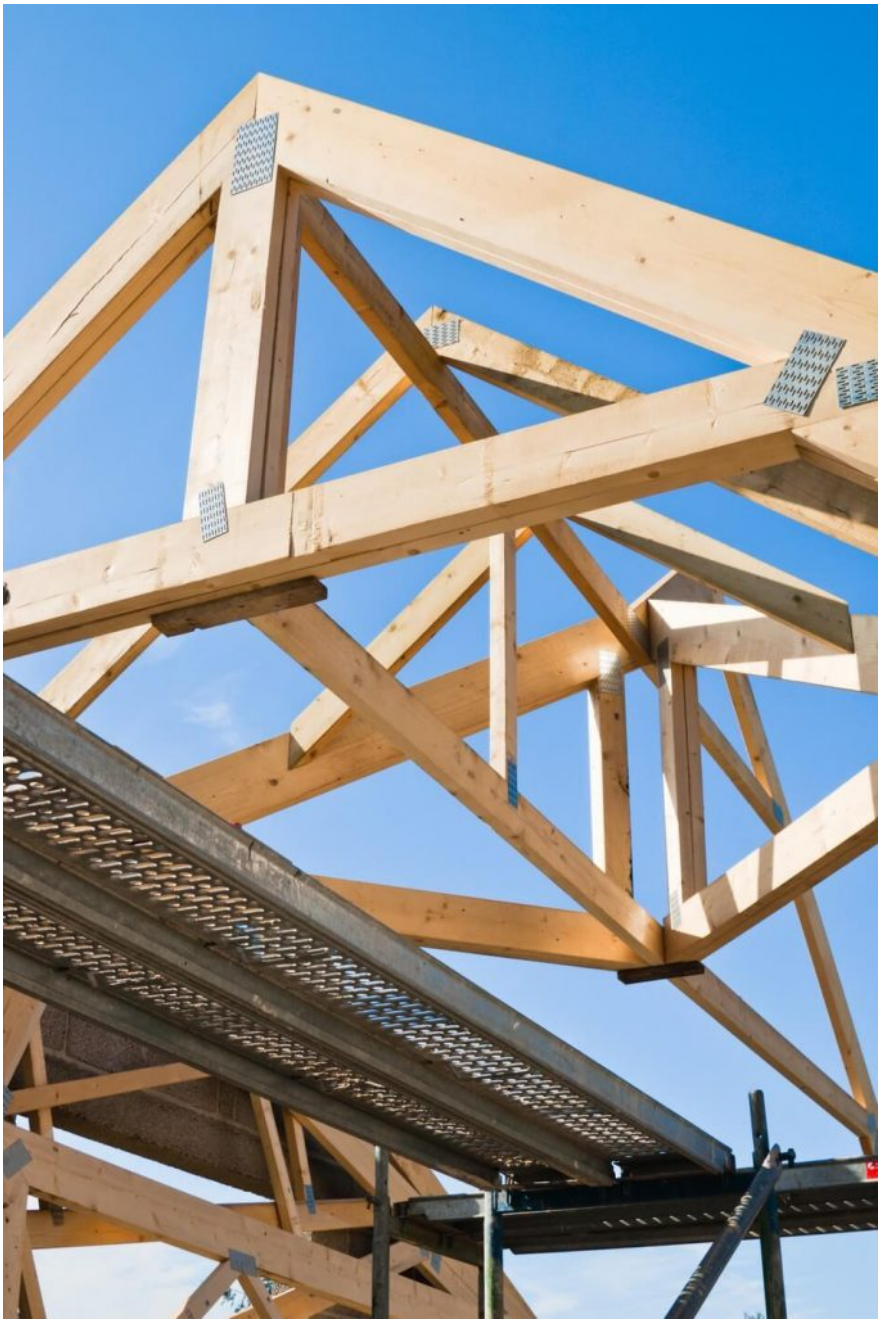

Uredba o zelenem javnem naročanju pospešuje leseno gradnjo javnih stavb.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Les se zaščiti predvsem s postopki njegove obdelave

2 junija, 2020 Samo Kranjec

Biocidna zaščita je nujna za tehnično zahtevne konstrukcije, kot so mostovi in visoke stavbe.

Zaščita vključuje načrtovanje, konstrukcijsko zaščito, izbiro ustrezne lesne vrste. Biocidna zaščita pride na vrsto šele, če omenjeni postopki niso bili dovolj učinkoviti.

Zaradi vedno bolj ostrih okoljskih zahtev v EU se prostor za biocidno zaščito lesa vztrajno krči. Dandanes se zaščita lesa pred zunanjimi vplivi in škodljivci zagotavlja predvsem s postopki njegove obdelave. Pri samih sredstvih za zaščito pa dobiva pomembno vlogo nanotehnologija.

Les se v gradbeništvu vse bolj uveljavlja. Kakšno zaščito potrebuje, da bo lesena gradnja konkurenčna klasični – tako pri leseni gradnji kot pri stavbnemu pohištvu? »Konkurenčnost lesne gradnje ni tesno povezana z zaščito lesa. Odločitev za lesno gradnjo je odločitev posameznika, kje želi živeti – v toplem naravnem okolju ali betonu,« razlaga dr. Miha Humar s Katedre za lesne škodljivce, zaščito in modifikacijo lesa Oddelka za lesarstvo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Pri omenjenem gre po sogovornikovih besedah za soočanje različnih konceptov. Nobena rešitev ni primerna za vse načine bivanja. Glavne prednosti lesene gradnje so prilagodljivost, hitrost (hiša je zgrajena hitro), nizek ogljični odtis in podpora domači industrija. Les na prostem je izpostavljen delovanju biotskih in abiotskih dejavnikov razkroja. V naravi so ti procesi zaželeni, kadar pa les uporabljamo v gospodarske namene, želimo te procese čim bolj upočasniti. Je pa razgradljivost lesa tudi prednost, saj pri njem ne morejo nastati otoki plastike sredi oceana.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Biocidna zaščita le, če druge vrste ne zadostujejo

Humar pravi, da je zaščita lesa danes razumljena veliko širše kot pred dvajsetimi ali tridesetimi leti. Dandanes zaščita vključuje načrtovanje, konstrukcijsko zaščito, izbiro ustrezne lesne vrste in šele na koncu, če nam lesa ni uspelo zaščititi drugače, se odločimo za biocidno zaščito pred škodljivci, plesnijo in bakterijami. Je pa biocidna zaščita nujna za tehnično zahtevne konstrukcije, kot so mostovi in visoke stavbe.

»Pri hišah je smiselno zaščiti konstrukcijo. Zaščitena konstrukcija je garancija, da bo stavba ostala statično stabilna tudi v primeru kratkotrajnega puščanja vodovodne inštalacije. Pri zaščiti fasade je ključno vprašanje, kaj pričakujemo. Kakšno barvo želimo ohraniti? Ali želimo lesu spremeniti barvo, ali nam je vseeno, če posivi. Danes se vedno več uporabnikov odloča, da fasadnih oblog ne premazuje, ker je to drago in zamudno. Odločitev za posamezno rešitev je povezana z življenjskim slogom posameznika,« razlaga sogovornik. Dodaja, da siva patina, ki nastane, ni zaščitni sloj, in lesa ne ščiti.

Prodira nanotehnologija

Miha Humar pravi, da se bodo biocidni izdelki uporabljali le tam, kje je nujno treba. »Nove generacije so učinkovite in okolju prijaznejše od zaščitnih sredstev iz prejšnjega stoletja. Na področje zaščite lesa prodirajo rešitve, ki temeljijo na nanotehnologiji. V prihodnje se bo nabor rešitev za zaščito še zmanjševal. Glavni vzrok je zaostrena zakonodaja EU. Zato se bodo vedno bolj uveljavile tudi rešitve, ki ne temeljijo na biocidnem delovanju, kot je na primer modifikacija lesa, premazi na osnovi voskov in podobno,« razlaga Humar.

Slovenija v svetovnem vrhu

Industrija premazov in biocidnih izdelkov za zaščito lesa se deli v dve skupini. Za ‘naredi sam’ uporabnike in za industrijo. Z industrijskega vidika so največji uporabniki biocidnih proizvodov tesarji, mizarji in nekateri izdelovalci lesenih hiš.

Slovenija ima po Humarjevih besedah zelo dobro razvito industrijo zaščite in modifikacije lesa. Tako z industrijskega kot raziskovalnega vidika sodimo v sam vrh. V Ljubljani imamo denimo eno najbolj celovitih terenskih polj za preizkušanje odpornosti lesa v realnih pogojih na svetu.

> Vedno bolj se bodo uveljavljale rešitve, ki ne temeljijo na biocidnem delovanju, kot je denimo modifikacija lesa, premazi na osnovi voskov in podobno.

Dodatna zaščita le za vidne zunanje dele hiše

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Humarjeve besedah potrjuje tudi Nataša Teraž Krois, vodja razvoja v Lumarju. »Osnovni gradnik lesenih montažnih hiš je konstrukcijski les, ki se uporablja za izdelavo posameznih elementov hiše; zunanjih in notranjih sten, medetažne konstrukcije in strešne konstrukcije, kjer se uporablja izključno tehnično sušen les. Ob pravilni vgradnji materiala v proizvodnji in kakovostni izvedbi na terenu, s katero preprečimo navlaževanje ali gradbene poškodbe, ni potrebe po dodatni impregnaciji ali zaščiti tega lesa.«

Dodatna površinska zaščita lesa se po njenih besedah izvaja samo na zunanjih vidnih lesenih delih hiš, kot so denimo napušči. Ker gre tudi v tem primeru za tehnično sušen les, so premazi mišljeni predvsem kot dodatna zaščita pred UV žarki in dodatna odpornost proti vodi oziroma vlagi. Gre za tonirane lazure, s katerimi v prvi vrsti zagotovimo želeno barvo elementa. Podobno je tudi z vidnimi lesenimi elementi znotraj hiše, kot na primer vidne lesene preklade ali stropniki. Tudi v tem primeru imajo premazi oziroma lazure predvsem estetski učinek za doseganje želene barve.

Nataša Teraž Krois pravi, da se premazi uporabljajo za zaščito lesa, zato neposrednega vpliva na energetsko učinkovitost nimajo. V primeru nastanka gliv zaradi navlaževanja ali gradbenih poškodb pa imajo lahko negativen vpliv na bivalno ugodje. To pa preprečimo s pravilno projektiranimi detajli in kakovostno gradnjo, kar pa ni povezano s samo zaščito lesa, temveč s kakovostjo gradnje na splošno.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

SilWoodCoat: PREMAZI ZA LES SO LAHKO TUDI ANORGANSKI

2 junija, 2020 Arnaud Maxime Cheumani Yona in Marko Petrič, Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo

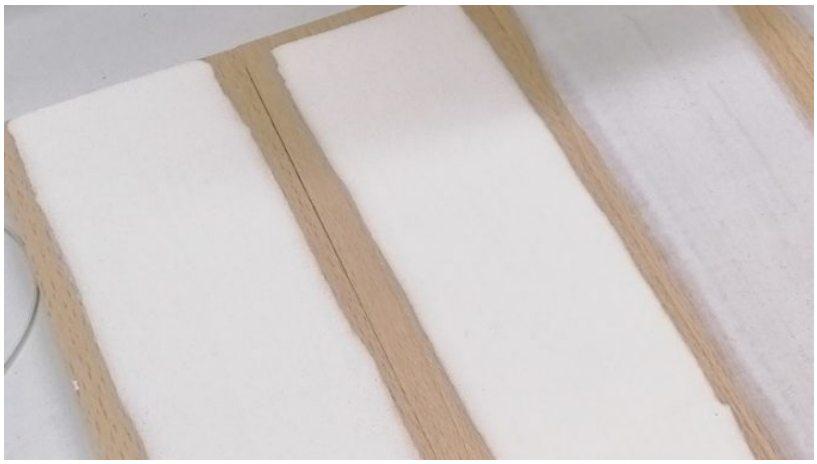

Beli prekrivni silikatni premaz na laboratorijskih vzorcih

Konvencionalni premazi za les z organskimi vezivi imajo omejene potenciale, še posebej na lesenih elementih v gradbeništvu pri uporabi na prostem. Zato s projektom SilWood Coat raziskujemo in razvijamo trajne in ognjeodporne lesne premaze, pri čemer bomo izkoristili prednosti tehnologije obdelave površin z anorganskimi pripravki na osnovi silikatov.

Na Univerzi v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za lesarstvo izvajamo projekt z naslovom 'Silikatni premazi za les z odlično trajnostjo' (*Highly durable silicate based Wood coatings*) z akronimom SilWoodCoat. Projekt financira ARRS v okviru programa 'Pečat odličnosti'. Raziskovalec je dr. Arnaud Maxime Cheumani Yona, koordinator – mentor pa dr. Marko Petrič. Projekt traja od 1. 2. 2020 do 31. 7. 2021. Sodelujeta še podjetje Chemcolor, d. o. o. iz Sevnice (Dr. Aljaž Vilčnik) in Univerza v Ljubljani – Naravoslovnotehniška fakulteta (prof. dr. Mirijam Vrabec).

Silicij je drugi najbolj pogost element v zemeljski skorji in najdemo ga v lahko dostopnih mineralih, kot sta kremenčev pesek in glinenci, katerih pridobivanje je enostavno. Spojine silicija zaradi nizke cene in netoksičnosti srečamo v najrazličnejših izdelkih, kot so npr. detergenti, elastomeri, gradbeni materiali, papir, sredstva za obdelavo

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

vode, izdelki za proizvodnjo kovinskih ulitkov, izdelki v zdravstvu in površinski premazi. Trg natrijevega silikata, ki predstavlja približno 92 % svetovne proizvodnje in porabe silikatov, je bil v letu 2017 na svetovnem trgu ocenjen na 8,91 milijarde USD in pričakuje se, da bo ob letni stopnji rasti v višini 3,3 % do leta 2026 dosegel vrednost 11,84 milijarde USD. Globalni trg drugih silikatov (kalijev, cirkonijev, kalcijev, magnezijev) prav tako raste z letno stopnjo med 2 % in 3 %.

Silikatne premaze že dolgo uporabljajo za zaščito mineralnih materialov (beton in drugi zidarski materiali, kamni) in za zaščito železa in jekla pred korozijo. Izkazujejo odlično trajnost, odpornost proti UV svetlobi, odpornost proti obrabi in gorenju ter pred okužbami z glivami. Silikatni premazi kot veziva vsebujejo kovinske ali etilne silikate. Zakaj ne bi silikatnih premazov uporabili tudi za poceni, okolju prijazno, trajno in ognjeodporno zaščito lesa? Odgovor ponujamo s projektom, v okviru katerega razvijamo nov pristop površinske obdelave lesa in lesnih substratov, pri čemer bomo izkoristili možnosti in prednosti, ki jih ponujajo silikatni minerali.

Silikatni premazi, ki jih uporabljamo za mineralne podlage, zaradi nizke vsebnosti organskih spojin (pod 5 %) niso najbolj primerni za nanašanje na les. Izziv predstavlja dimenzijska nestabilnost lesa, zato moramo za trajen premaz poiskati kompromisne rešitve, ki omogočajo sproščanje napetosti zaradi krčenja in nabrekanja lesa, tako da ne bi prišlo do odstopanja in pokanja premaza. Izziv našega projekta je poiskati optimalno kompromisno razmerje med anorganskimi in organskimi komponentami in v razvoju impregnacijskega temeljnega premaza za les, ki bi omogočil izdelavo trajnega prekrivnega ali poltransparentnega silikatnega premaznega sistema (sliki 1 in 2).

Univerza v Ljubljani
Biotehniška fakulteta

Projekt financira Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije, št. projekta N4-0117.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Les je mogoče koristno izrabiti v številnih panogah

2 junija, 2020 Samo Kranjec

Spekter industrijskih panog, kamor se širi uporaba lesa v različnih oblikah, se nezadržno širi, prednjači pa gradbeništvo.

Ker je les mehansko precej odporen, topel in prijeten na dotik, se vedno bolj uporablja za izdelavo izdelkov, kjer človek z njimi prihaja v neposreden stik. Pomemben del industrije so postali lesni kompoziti, ki se uporabljajo predvsem tam, kjer želi lesu izboljšati obstojnost na vremenske vplive. Slovenska lesnopredelovalna industrija praviloma ni sposobna ponuditi tehnološko zahtevnih industrijskih izdelkov iz lesa.

Les zaradi svojih številnih uporabnih lastnosti vse bolj pridobiva veljavo tudi v industriji. Njegovo uporabnost v različnih panogah je mogoče razbrati skozi stopnje predelave posekanega debla.

Gradbeništvo, pohištvena in avtomobilska industrija, farmacija, energetika …

Največ možnosti za izrabo posekanega debla je v gradbeništvu. Po mnenju poznavalcev je iz debla treba dobiti čim večji izkoristek lesenih konstrukcijskih elementov, lesenih lamel oziroma desk, ki se nato z različnimi tehnološkimi postopki lepljenja in mehanskega spajanja lahko uporabijo v konstrukcijske namene. Danes tehnologija proizvodnje križno lepljenih ploskovnih elementov, velikosti več kot 50 m2, omogoča gradnjo stavb, ki presegajo 10 etaž.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Preostali del hlodovine je mogoče razrezati v furnir, ki se uporabi denimo v pohištveni industriji. Preostanek hlodovine se lahko zdrobi in izdela lesne plošče z različno velikimi in usmerjenimi iveri, kot so denimo OSB plošče in iverne plošče z različno velikimi lesnimi ivermi v različnih matricah.

Iz lesenih vlaken se izdelujejo tudi različne naravne toplotno izolacijske plošče ali lesni kosmiči, ki se uporabijo za izolacijo. Del lesne strukture se lahko pri kemični in toplotni predelavi uporabi tudi v farmaciji in preostalih industrijskih panogah. Mešanje lesnih iveri v različnih razmerjih z vezivi v lesno-plastične kompozite odpira nova področja uporabe v avtomobilski industriji in tudi v najrazličnejših industrijskih panogah. Preostanek lesne surovine pa je mogoče uporabiti kot energent.

Širitev uporabe kompozitov

V industriji se vse bolj uporabljajo kompoziti različnih materialov, kjer nastopa tudi les. Nataša Teraž Krois, vodja razvoja v Lumarju, pravi, da se z večanjem uporabe lesa spodbuja tudi razvoj kompozitnih materialov z lesom, s pomočjo katerih se izboljšujejo statične, gradbeno fizikalne ali druge lastnosti, potrebne za gradnjo predvsem večjih projektov.

»Pri gradnji enostanovanjskih hiš načeloma potreb po kompozitnih materialih, ki so kombinacija lesa in ostalih materialov, ni. Pri gradnji večjih objektov se že pojavlja širša uporaba kompozitnih materialov iz lesa in betona, ki se uporabljajo kot medetažne konstrukcije za premoščanje večjih razponov. V smislu konstrukcijskih elementov se pri gradnji hiš uporabljajo leseni kompoziti, kot so križno lepljene plošče, lepljene konstrukcije, ploskovno ali lamelno lepljen les, škatlasti leseni nosilci in podobno. Ti produkti se uporabljajo predvsem za statično bolj obremenjene elemente. Zahteve, ki jih ti produkti morajo izpolnjevati, pa so definirane s posameznimi standardi,« pravi sogovornica.

V podjetju Lumar so specializirani za gradnjo hiš; v svoji proizvodni hali prefabricirajo elemente hiš – zunanje in notranje stene, medetažno konstrukcijo, v določenih primerih tudi strešno konstrukcijo. »Že ti postopki so ob upoštevanju tehnoloških in zakonskih zahtev gradnje in samih delovnih procesov zahtevni, zato polproizvode, ki jih

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

vgradimo v naše elemente, kupimo. Tudi naša znanja so specializirana na gradnjo hiš. Razvoj kompozitnih materialov je svoje področje, ki zahteva druga znanja in tehnološke postopke. Trenutno pa sodelujemo v raziskovalnem projektu v okviru razpisa 'Demo piloti II 2018', kjer skupaj z ostalimi partnerji na projektu razvijamo prefabricirane kompozitne panele, tako da širimo svoja znanja tudi s področja kompozitnih elementov,« razlaga Nataša Teraž Krois.

Konstrukcijske elemente morajo kupovati v tujini

Ali slovenska gozdno-lesna veriga lahko zadovoljuje svoje potrebe po lesu in lesenih elementih, ali jih morajo kupovati v tujini? Teraž Kroisova odgovarja, da v Sloveniji lesnopredelovalna industrija žal ne omogoča proizvodnje ustrezno kakovostnih lesenih konstrukcijskih proizvodov, zato ta les uvažajo predvsem iz Avstrije in Nemčije. V teh državah imajo močno in dobro lesnopredelovalno industrijo. »Težava je, ker v tem trenutku ne premoremo ustreznih predelovalnih obratov za proizvodnjo kakovostnih polizdelkov in izdelkov, ki jih potrebujemo za izdelavo naših kakovostnih skoraj nič-energijskih objektov. Glede na dejstvo, da veliko slovenskega lesa konča v tujini, pa lahko rečemo, da v svoje hiše vgrajujemo tudi slovenski les.«

Sogovornica pravi, da imamo v Sloveniji vse pogoje, da bi lahko bili les, leseni polizdelki ali izdelki naša konkurenčna prednost in bi bila kot že nekoč lesnopredelovalna industrija eden izmed paradnih konjev našega

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

gospodarstva. Pa je zaradi nedosledne politike države in neupoštevanja že sprejete strategije lesnopredelovalna industrija praktično zlomljena.

Od strategije bi bilo treba preiti k dejanjem

»Paradoksalno je, da ob količini gozdov in lesa, ki ga Slovenija premore, danes ne moremo priti do dovolj kakovostnih slovenskih lesnih proizvodov, ki bi jih lahko uporabili za naše hiše. Zato je treba lesnopredelovalno industrijo v celoti reorganizirati. Država je sicer sprejela strategijo, s katero so opredelili pomen lesa za Slovenijo, kaj več pa ni bilo narejenega. Že od poseka do izdelave in prodaje končnega izdelka moramo vedeti, kaj se z lesom dogaja, saj bomo samo tako lahko pripravljali in izvajali učinkovite programe ravnanja z lesom. Tukaj bi se zagotovo lahko zgledovali po naših severnih sosedih, ki so natančno definirali celotno lesnopredelovalno verigo in danes izdelujejo polproizvode in končne proizvode iz lesa z visoko dodano vrednostjo,« poudarja sogovornica.

> Proizvajalci montažnih hiš kakovostne lesene konstrukcijske elemente uvažajo iz Avstrije in Nemčije.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Ne premoremo visokotehnoloških proizvodnih obratov

Podobne izkušnje imajo tudi v podjetju CBD. Razvili in patentirali so križno lepljene rebraste plošče (XR-Lam), ki pri konstrukcijskih elementih ob primerljivi nosilnosti omogočajo 30-odstotno manjšo porabo materiala kot masivne križno lepljene plošče (X-Lam). Ko so želeli organizirati proizvodnjo plošč HR-Lam v Sloveniji, se je zataknilo. »Težava je v tem, da v Sloveniji trenutno ni lesnopredelovalnega centra, ki bi bil tako tehnološko razvit, da bi bil sposoben z nadgradnjo X-Lam proizvodne linije postaviti XR-Lam proizvodnjo. Glede na to, da so tujci že izkazali velik interes, in glede na to, da imamo v Sloveniji uveljavljeno podjetje Ledinek Engineering, ki velja za eno izmed najboljših proizvajalcev lesenopredelovalnih strojev in X-Lam proizvodnih linij, bomo verjetno v prihodnosti skupaj z njimi vsem zainteresiranim proizvajalcem ponudili novo XR-Lam proizvodno linijo,« razlaga Bruno Dujič, direktor CBD.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Prihodnost gradbeništva je v e4 hišah

zurnal24.si/zanimivo/prihodnost-gradbenistva-je-v-e4-hisah-347412

June 2, 2020

Gradbeništvo: 0-energijskih stavb je v Sloveniji vse več, predvsem zaradi stroškov in izboljšane kakovosti življenja

S tem, ko je letos skoraj nič-energijska gradnja postala obveza vseh novogradenj, se je v ospredje bolj kot kdaj koli prej začelo postavljati modernejše koncepte. Med njimi je tudi koncept e4 gradnje, ki ga je skupaj s partnerji razvilo podjetje Wienerberger, saj izpolnjuje vse zahteve evropske direktive o energetski učinkovitosti, ter obenem v ospredje postavlja uporabniško izkušnjo. Gradnja E4 hiš, ki so enakovredne 0-energijskim hišam, je med slovenskimi potrošniki vse bolj priljubljena, saj se ponaša z optimizacijo stroškov v celotni življenjski dobi stavbe, ter obenem zagotavlja visoko kakovost bivanja.

Wienerberger
dr. Miho Praznikom, vodjo dejavnosti Pasivna gradnja in energijsko učinkovita prenova na Gradbenem inštitutu ZRMK
Kakšne so pravzaprav 0-energijske stavbe? *"V primerjavi s starejšimi stavbami so to primeri novih in celovito obnovljenih stavb, ki za svoje obratovanje potrebujejo neprimerno manj energije, večji poudarek pa je tudi na koriščenju obnovljivih virov energije. Gre torej za nizkoenergijske in pasivne stavbe, kot jih poznamo v praksi že dlje časa. V primeru stanovanjskih stavb naj bi bila dopustna meja za novogradnjo v kategoriji sNES (skoraj ničenergijska stavba),"* je povedal dr. Praznik, ki je sicer strokovnjak na področju sistemskih rešitev, arhitekturnih in energetskih konceptov, energijske učinkovitosti in trajnostne zasnove stavb, ob upoštevanju okoljskih in ekonomskih parametrov vseživljenjskega ciklusa stavb.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Wienerberger
Ker smo v Sloveniji že pred desetletjem z gradnjo visoko učinkovitih nizkoenergijskih in pasivnih stavb stopili na pot gradnje skoraj nič-energijskih stavb, po mnenju dr. Praznika prehod v obvezno gradnjo sNES v Sloveniji ne bi smel biti problematičen, saj se nove direktive nanašajo na višjo izhodiščno učinkovitost stavb ter omejeno rabi primarne energije za njihovo obratovanje.

sNES v Sloveniji:

"V zadnjih desetih letih smo v Sloveniji zgradili že več kot 1200 visoko učinkovitih stanovanjskih sNES, torej vsaj polovico bolj učinkovitih od mejne vrednosti zanje, že s pomočjo finančnih spodbud Eko sklada. Tako lahko ocenjujemo da je ostalih stanovanjskih sNES, sicer verjetno nekoliko manj učinkovitih, še vsaj nekajkrat toliko," je povedal dr. Praznik in dodal, da opečne hiše e4 podjetja Wienerbergersicer presegajo kriterije energetske učinkovitosti na številnih področjih.

Wienerberger
"Primer koncepta e4 hiše govori o sodobni arhitekturi, ki v povezavi z različnimi tehničnimi rešitvami za opečno gradnjo omogoča doseganje različnih energijskih razredov, po želji novograditelja. Odvisno od orientacije in arhitekturne prilagoditve projekta, prav tako pa z izborom rešitev za toplotni ovoj stavbe in prezračevanje prostorov, lahko E4 hiša nastopa kot visoko učinkovita nizkoenergijska ali pa pasivna sNES. S tem so izpolnjene ali pa presežene osnovne zahteve po energijski učinkovitosti novogradnje sNES, s souporabo obnovljivih virov energije pa se izpolnijo tudi zahteve po rabi primarne energije in vključevanju OVE v energetsko oskrbo,"

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Kakšna pa je razlika v gradnji med običajnimi in 0-energijskimi hišami v ekonomskem smislu?

Čeprav se poraba energije v posameznem gospodinjstvu težko posplošuje, je poraba energije za ogrevanje v obstoječih stanovanjskih stavbah kar štirikrat višja, kot tista v novogradnjah sNES v razredu B1, ter kar pa osemkrat višja tistih, v razredu A1. *"Prav tako se je v zadnjih letih gradnja dobrih skoraj 0-energijskih hiš optimirala in racionalizirala, zato se investicijski dodatek med mejno sNES razreda B1 in razreda A giblje okoli 5%,"* še pojasnjuje dr. Praznik.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Wienerberger
Vendar stroški še zdaleč niso edini argument pri odločanju za gradnjo sNES. Kot pričajo uporabniki, je kakovost bivanja v tovrstnih stavbah veliko višja, predvsem zaradi boljše naravne osvetljenosti, stabilnejših temperatur, višjih površinskih temperatur sten v zimskem času ter veliko boljše kakovost zraka. *"Razlika v bivalnih pogojih je praktično neprimerljiva glede na rezultate parametrov bivanja v teh temah pri starejših stavbah. Enake ugotovitve veljajo tudi za javne in poslovne stavbe, ki so grajene v tej tehnologiji, prav tako pa tudi za energetsko celovito prenovljene starejše stavbe,"* je še pojasnil dr. Praznik.

Wienerberger
Opeka odličnih karakteristik

Ker je izbor gradbenega materiala povezan z lokacijo novogradnje, se veliko hiš v Sloveniji gradi z opeko. V zadnjih letih se za gradnjo novih stavb izbirajo sodobni opečni proizvodi, kot je IZO Profi opeka, ki ima v primerjavi s starejšo gradnjo bistveno boljše toplotne karakteristike, ter sledi pravilom trajnostne gradnje. Prednost je tudi ta, da je pri zadnji generaciji zidakov toplotna izolacija integrirana že v sam opečni blok ter zato dodatna fasadna izolacija ni potrebna. *"Sistemi toplotne zaščite se definirajo glede na arhitekturo in ostale tehnične ukrepe. Za pasivne sNES razreda A pridejo v poštev najdebelejši izo zidaki z izolacijskim ometom in rešenimi detajli gradnje. Nizko energijske SNES razreda B1 lahko izhodiščno razmišljajo tudi o manjših debelinah,"* še pojasnjuje dr. Praznik.

Vse, kar morate vedeti, da bo projekt uspešen:
Pravo dodano vrednost takšne stavbe ustvarimo z optimalno arhitekturno rešitvijo, s katero se definira tudi cena gradnje. *"Prvi korak pa je zagotovo jasno definirana projektna naloga, ki vključuje optimalno izpolnjene zahteve in pričakovanja novograditelja, prav tako ustrezno prilagojene lastnosti novogradnje glede na cilje gradnje. Zato je še kako pomembno sodelovanje investitorja in projektantov. Ne smemo pa pozabiti tudi na nadaljnje komuniciranje med projektantom in izvajalcem, ki pa bo verjetno enostavnejše v kolikor so bile za gradnjo stavbe načrtovane prepoznane sodobne sistemske rešitve, s katerimi se izbrani izvajalec mora dnevno srečevati tudi na drugih projektih,"* še pojasnjuje sogovornik.

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!

Objave so namenjene interni uporabi v skladu z odločbami ZASP in se brez soglasja imetnika pravic ne smejo prosto razmnoževati in distribuirati!